

Brassói Lapok

XLI. évfolyam
36 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1935. évi február 14

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedőnkasszó-díjával egyetemben 74 lei. Brassóban 70 lei. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 60 lei. — Külföldre: negyedévre 300 lei, félévre 600 lei, egész évre 1200 lei. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETESEK** díja hirdetési oldalon 3 lei, páros (bal) szövegoldalon 5.30 lei, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lei négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92, szerkesztő 93.

Az ifjuság útja

Európaszerte járványként állapítható meg az értelmiségi ifjuság jobbratolódása, fasiszálódása. Az általános és a helyi okok láncolata a betegség szövevényét mélynek és operációra érettnek mutatja.

Természetesen az anyagi okok dominálnak. Az értelmiségi ifjuság nagyrésze nyomorban él.

Az elhelyezkedés, állásszerzés nehézségei kifejlesztnek a fiatalságban egy más rendszer után vágyakozást. Olyan rendszer után áhítoznak, amely felkarolja őket. És megint csak a reakcióhoz viszi őket a tradíció és a neveltetés, de a tanulmányoknak a mai társadalom által megszabott iránya is.

Látják, hogy Mussolini és Hitler az ifjuságot teszi meg a mozgálmag gerincévé. De azt már nem látják, hogy ezek is csak eszköznek használják fel az ifjuságot éppen annak a rendszernek a megmentésére, amely az ő elhelyezkedésüket kilitástalanná tette. A munkatáborban és a militarista foglalkoztatásokban kapott életpótlék szégyene és gyalázottsága nem tűnik fel az éhség mellett. A „Helyet az ifjuságnak” fasiszta svindlijét pedig csak akkor ismerik fel, amikor azért mindent oda kellett adni, a jobb emberi érzést, a lelket és a fiatalság tisztaságát, szépségét is.

Az ifjuság egyrésze ugyan úgy természetesen ösztönénél, mint rossz anyagi helyzete miatt is lázadó, ujitó. A fasiszta pártok és államrendszerek is ujitóknak tüntetik fel magukat, bár nem egyebek mint az elavult szempontok mentő-kísérletei. A belső és külső hatások azután az ifjuságnál is a század koros szocializmusát, a fasiszmust eredményezik. Tény az, hogy például a kisebbségi sorban élő magyar fiatalság sokat változott, életrevalóbb, realitásabb, praktikusabb törekvésű, de sokszor ez a lényegi változás, ez a készség is éppen a reakciós mentalitáshoz vezet.

Nagy része van ebben annak is, hogy a baloldal ifjusági szervezetei — főleg nálunk — majdnem teljesen hiányoznak, ugyanúgy az innen jövő anyagi segítség és felvilágosító munka is. Maga az úgynevezett baloldali ifjuság ideológiája is zavaros. Tétovázna, engedményeket tesznek, irtóznak a nyílt színvallástól, kiállástól, nincs meg bennük az őszinteség sem magukkal, sem ellenségeikkel, sem a világgal szemben. Ez a határozott állásfoglalás elől való menekülés nem egyéb, mint menekülés önmaguk elől — hanyathomlok a fasiszmusba, ami különösen a kisebbségi magyar ifjuságra lehet végzetes.

Kétségtelen, hogy az ifjuság talán egy korban sem volt annyi káros hatásnak kitéve, mint most, a társadalom sorsfordító korszakában. Militarista, háborús propaganda, osztályönzés, az elnyomás és az elnyomottság tradíciója, a feltörekvési ösztön, karrier-hajhászás, — mind jobbfelé üzi az értelmiségi ifjuságot. Az ellenpropaganda jelentéktelen, rendszeretlen és sokszor helytelen.

Pedig a fasiszmus nem az ifjuság életformája. Csalás és hazugság ez, amely őket egy előregegyezett rendszer s hatalmukat feltűvő világbirtokosok jármájába akarja befogni. Ahol ez sikerült, ott az ifjuság nemcsak az egyéniségét, hanem a jövőjét is elvesztette. Ezért az ifjuság antifasiszta szervezkedése meg kell hogy előzze a fasiszmus további győzelmét. Az antifasiszta oldal pedig hatalmas ifjusági propagandára, az ideológia tisztázására és minél több anyagi segítésre köteles.

Az értelmiségi ifjuságnak feltétlenül határozott szellemi és anyagi segítségre van

Az északkeletafrikai háború küszöbén

Abesszinia jogtalanoknak tartja Olaszország területi igényeit s kész a védekezésre

„Büntető-hadjáratról” van szó Olaszország részéről

Utban az olasz csapatok az abesszin határra

Genf, február 13.

Az olasz haderő részleges mozgósításának a híre Európában, sőt világszerte nagy szenzációt keltett, annál is inkább, mert a Népszövetség főtákarága sem az olasz, sem pedig az abesszin kormány részéről nem kapott eddig értesítést arról az új összeütközésről, amely a római félhivatalos Stefani-ügynökség szerint január végén történt az abesszin és olasz gyarmati határcsapatok között s amelyre való utalással Mussolini kormánya a két hadosztály mozgósítását végrehajtotta. Genfi nemzetközi körökben sajnálják, hogy északkelet-Afrikában kiújult a világháború, noha a december elején előfordult első határcsata és az abesszin kormány ismételt jelentései nyomán a népszövetségi tanács mindent elkövetett,

hogy lehetővé tegye a megbékéltető megoldást.

A határvillongásnak — amint erre már rámutattunk — az a főoka, hogy az olaszok Abesszinia területéből még jelenlegi területeket igyekeznek hozzácsatolni az uralmuk alatt levő Eritreához és olasz Szomáliához, kihasználva azt a körülményt, hogy az 1908 május 16-iki egyezmény nem szabta meg pontosan és gyakorlatilag a helyszínen a határokat. Az olasz térképek a múlt év óta bizonyos határterületeket, amelyekről az addig abesszin kormány azt tartja, hogy Abessziniához tartoznak, olasz fenhatóság alá tartozóknak tüntet fel. Ez a magyarázata a december eleji alnapi véres ütközések és a későbbi incidenseknek is.

A párisi Matin jelentése szerint a római abesszin (ethiopiai) követség hangoz-

tatja, hogy nincs tudomása arról az Ualual kerületben levő afdubi támadásról, amely az olaszok szerint január 25-ikén játszódott le s amelynek során az abesszin határvédekező 5 olasz katonát állítólag lelőttek, 6-ot pedig megsebesítettek. Az abesszin követség furcsálja, hogy az olasz kormány csak most, több mint két hét múlva, hozza nyilvánosságra ezt a dolgot. Különben is — emeli ki a követség — Afadub, mint általában Ualual másfél száz kilométer távolságra van abesszinia területén azon a határvonalon belül, amelyet az 1908-beli egyezmény határáként jelöl meg. De mégha megtörtént is az olasz kormány által felhozott új incidens, úgy ez csak a helyi lakosság elkeseredett zendülése volt az olasz előőrsök ellen, amelyek törvénytelenül benyomultak Ogdine abessziniai tartományba.

Abesszinia kész a védekezésre

A bécsi Neue Freie Presse római tudósítójának jelentése szerint a római abesszin követ állandó tárgyalásokat folytat az olasz kormánykörökkel. Abesszinia ugyanis nem akarja elismerni Olaszországnak az Ualual-kerületre támasztott igényeit s ezeket határozottan elutasítja.

A Reuter-ügynökség munkatársának a londoni abesszin ügyvivő kijelentette, hogy Abesszinia nem akar háborút, de támadás esetén igenis harcolni fog. Nem kevesebb, mint 800 ezer embere fegyverben áll a határok megvédelmére. Az ügyvivő szerint Abesszinia kormánya Németországból, Franciaországból és Svájcban magánaton elegendő fegyvert és municiót szerzett, de sem páncélos harci kocsijai, sem pedig hadirepülőgépei nincsenek.

Ezzel szemben az olasz hírforrások úgy tudják, hogy a részben közvetlenül a negus, részben pedig a tartományi kormányzók által vezetett abesszin hadsereg modern ágyúkkal és gépfegyverekkel is bőven rendelkezik. A tüzéség 180 ágyúból áll s ezenkívül hat páncélos harci kocsi, 250 gépfegyver és 10 bombavető re-

pülógép képezi az abesszin csapatok technikai felszerelését. A lakosság 30 százaléka mozgósítható s ebből 2 millió hadsereg állítható ki, egyelőre azonban az addisz-abebei negus csak félmillió embert tud felfegyverezni. Ha igazak az ellenőrizhetetlen jelentések, a japánok az utóbbi hónapokban rohamos tempóban modernizálják az abesszin hadsereget, mert ennek segítségével akarják végleg megvetni lábukat Kelet-Afrikában s a Vörös-tenger partvidékén.

FELVONUL AZ OLASZ HADERŐ

A Szomáli-földön és Eritreában levő olasz csapatok erejéről ezideig még nem lehet tisztá képet alkotni. Egyes hírek szerint 25 ezer olasz katonát áll készen a legmodernebb felszereléssel arra, hogy megkezdje a szabályszerű hadműveleteket Abesszinia ellen. A British United Press római értesülése szerint Eritreában az olaszok már száz hadirepülőgépet, főleg bombavetőket összpontosítottak. Egy hónap lefolyása alatt még körülbelül ugyanennyit küldenek, de az abesszin

határon levő olasz haderőhöz még 5 ezer főnyi fasiszta milícia is csatlakozik.

Az olasz kormány által mozgósított messinai 29. és florenci 19. hadosztály, valamint az 1911-ben született ifjak korosztálya már teljesen készen áll a behajózásra egyrészt Bariban, másrészt Florenben. Rómából már több katonavonatot ment tisztekkel, szanitéz-személyzettel és csapatokkal Délolaszországba, ahonnan majd északkelet-Afrikába viszik őket. A hivatalos körök cáfolják azt a hírt, amely szerint ezeket a csapatokat az Abesszinia elleni háborúra viszik Eritreába és Olasz-Szomáliába s azt hangoztatják, hogy csak a gyarmati szolgálatban kifaradt csapatokat váltják le általuk és helyettesítik az elavult gyarmati hadfelszerelést.

Francia lapok úgy értesülnek római politikai körökből, hogy Olaszország nagyszabású katonai akciót készít elő északkelet-Afrikában, mert végül akarja vetni az Abessziniával való határvillongásoknak. Az olasz kormánykörök ugyan is azt tartják, hogy az abesszin ellenállása veszélyezteti Eritrea és Olasz-Szomália biztonságát s ezért meg kell törni az abesszin harci kedvét. Az a körülmény, hogy Mussolini Eritreába küldte főkormányzókat De Bono volt gyarmatügyi minisztert, továbbá, hogy az utóbbi időben hajószámra küldte a hadianyagot az egyesített két olasz gyarmatállamba, természetesen megerősíti azt a feltevést, hogy szabályszerű büntető-hadjárat-

Tessék kívánni és eltenni!

7. sz. SZELVÉNY a B. L. februári regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab februári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénylárának 1935 február havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedéskészítők Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál "Cosmopolis", Calea Griviței 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

ról van szó. Az elmúlt hetekben egyénileg igen sok tartalékos tisztet behívtak s illetékes helyen úgy vélik, hogy még újabb korosztályok zászló alá való hívására is sor kerül.

Angol körökben az olasz mozgósítás nagy meglepetést keltett. A munkáspárti és általában szocialista sajtó élesen bírálja az olasz kormány eljárását, míg kormánykörökben hangoztatják, hogy az addisz-abebai angol követ mindenkor készséggel közvetít Olaszország és Abesszinia között. Mindenesetre remélik, hogy a vizsályt sikerül békésen elintézni, mielőtt a helyzet teljesen elmergesedne.

Az addisz-abebai angol követ azt tanácsolta a negusnak, az abesszin császárnak, hogy kerüljön minden, ami további bonyodalmakra vezethet s haladéktalanul indítsa meg az olasz kormánnyal való közvetlen tárgyalásokat, amiben a két ország képviselői Genfben megállapodtak.

A kamara és a szenátus ülése

A kamara mai ülésén Serbescu (többségi) kéri a légügyi alminisztert, hogy emelje fel az ARPA nevű egyesületnek nyújtott szubvenciót.

Imirescu légügyi alminiszter elismeri, hogy az ARPA nagy érdemeket szerzett a légügyi propaganda terén, azonban tekintve a mai pénzügyi viszonyokat, nem áll módjában nagyobb összeggel támogatni az egyesületet.

Madgearu felhívja a pénzügyminiszter figyelmét arra, hogy a jegybank az államtól átvett kincstári bönokat nem kizárólag a mezőgazdaság megsegítésére fordította.

Amikor Madgearu elhagyja a szöszéket, megjelenik az ülésteremben Badulescu, a nemrég kinevezett pénzügyi alminiszter.

Rizescu (többségi) Badulescunak mutatva felkiált: Ime, egy idegen ur. A kellemetlen incidens elsimultával a kamara napirendre tér és megszavazza a már előzetesen letárgyalt törvényjavaslatokat.

A kamara ülése már fél hatkor véget ért. A többségi képviselők a miniszterelnökségre mentek, ahol Tatarescu tiszteletükre teát adott. Feltűnést keltett, hogy a politikai teán Bratianu Dinu is részt vett.

A SZENÁTUS

A szenátusban Miclescu (Filipescu-párti) tiltakozik egyes lapok rágalomhadjáratát ellen. Kéri az igazságügyminisztert, lépjen közbe és vessen véget ezeknek az állapotoknak.

Pop Valér igazságügyminiszter kifejezte, hogy a maga részéről a legteljesebb mértékben osztja a szenátor véleményét és intézkedni fog, hogy ezek a hadjáratok megszűnjenek.

A szenátus ezután folytatja a büntető törvénykódex vitáját.

Felfüggesztették a kolozsvári Kereskedelmi Akadémia rektorát

Számos visszaéléssel és törvényteleniséggel vádolják

Kolozsvár, február 13.

A közoktatásügyi minisztérium távirati intézkedéssel felfüggesztette állásától Moravianut, a kolozsvári Kereskedelmi Akadémia rektorát. A felfüggesztés több jelentős nyomán történt. Ezek a feljelen-

tések számos visszaéléssel és törvényteleniségekkel vádolják a rektort.

A felfüggesztéssel egyidejűleg a minisztérium vizsgálatot rendelt el a vizsgálat idejére az Akadémia vezetésével Marin Demetrescu tanárt bízta meg.

A stájerlak-aninai tárnákban éhségstrájkot kezdtek a bányászok

Nem bíznak a döntőbíráskodásban s nem akarnak addig
lejönni a föld öléből, amíg nem emelik a bérüket

Hélszáz méter mélyben 400, a felszínen 1500 bányamunkás sztrájkol

Temesvár, február 13.

A pécsvidéki magyar szénbányászok ismételt példája hétfőn követésre talált a Resica-művek stájerlak-aninai szénbányáiban is. Amint a temesvári munkaügyi felügyelőséghez érkezett hivatalos jelentések beszámolnak róla, a stájerlak-aninai Guszláv II., III. és IV. számú tárnákban, valamint a Ferdinánd királyról elnevezett főtárnában a 714 méter mélységben levő ötödik szinten hétfőn délután 2 órakor, a leváltás időpontjában, sztrájkba lépett a bányában tartózkodó 309 bányász, azzal a követeléssel, hogy mindaddig se nem dolgoznak, se fel nem jönnek a tárnákba, amíg az igazgatóság az új kollektív szerződés megkötése kapcsán nem teljesíti követeléseiket, illetőleg nem orvosolja többéves súlyos sérüléseiket.

A 309 bányász, mint az első váltás, reggel 7 órakor szállott le a tárnákba. Egyrésztük, összesen 68 munkás, nem csatlakozott a délután 2 órakor kikiáltott sztrájkhoz s feljött a napvilágra. Ezzel szemben a második váltásból mintegy 200-an még lementek délből és csatlakoztak a lent levők tiltakozó sztrájkjához, amely éhségstrájk jellegével és bir, mert az első váltásbeliek sem igen vittek le magukkal ennivalót. A sztrájkolók eltorlaszolták magukat a főtárna ötödik szintjén s megszakították minden kapcsolatot a külszínnel. A bányában levők száma 400 ember körül mozog, vagy legfeljebb 30—40-nel haladja meg ezt a számot.

ÁLTALANOSSÁ VÁLT A SZTRÁJK

Ennek ellenére a stájerlak-aninai sztrájk általános, mert délután csatlakoztak hozzá a kint levő bányászok, szakmunkások, napszámosok, sőt a csavargár munkásai is. A sztrájkolók összes száma ilyenformán 1900-ra rug.

Az igazgatóság azonnal értesítette a sztrájkokról a resicai és oravicai hatóságokat, ezek pedig a temesváriakat. Még délután két csendőrszázad érkezett a bányatelepre s a karhatalom megakadályozta, hogy a többi leváltásba tartozó bányászok is lemelessenek a tárnákba. Kikerkezett a helységbe Udrescu oravicai főügyész Popescu szigurancafőnökkel, ugyancsak Botez temesvári munkaügyi felügyelő. A hatóságok vezetői rögtön megtették a lépéseket a súlyos bérvisszály elsimítására.

VASÁRNAP HATÁROZTAK EL A SZTRÁJKOT

A sztrájkot vasárnap határozták el azon a két bányász-gyűlésen, amelyek egyikén a szociáldemokrata vezetők, másikán pedig az ugynevezett sárga, nemzeti szak-

szervezet vezetői számoltak be a resicai tárgyalásokról. Ezek a tárgyalások a kollektív-szerződés megújításával kapcsolatban folytak és eredménytelenül végződtek, mert

a Resica-művek igazgatósága hallani sem akart a bérek 25 százalékos emeléséről és az 1929 előtti természetbeni járandóságok és pótlékok újbóli bevezetéséről.

Annyiban maradt az ügy, hogy a bérvisszály ügyében ezalkalommal is, mint az elmúlt öt évben, a Semmitőszék döntőbíráskodása határoz. Ezeket a döntéseket már jól ismeri az egész Erdély bányamunkássága, mert legjobb esetben is csak pár

lejes napibérvajavításokat eredményeztek s lényegében semmit sem változtattak a nagy bányásznyomoron. A stájerlak-aninai bányászok a többszöri döntőbíráskodási eljárás eredményeképpen most is 1000—1800 lejt tudtak keresni havonta, ez pedig teljesen ráment a leonásokra és a pusztá élelmiszerre.

A munkaügyi minisztérium kérésére Bukarestből Aninára utazott Mihaila Petre, a bányászszövetség elnöke, hogy békéltesse a sztrájkoló bányászokat.

A bányászok kijelentették, hogy semmire sem hagyják el addig a tárnakat, amíg összes sérelmeiket nem orvosolják.

Numerus nullust javasol a bu- karesti ügyvédi kamara dékánja

Bukarest, február 13.

Az egyik fővárosi lap nyilatkozatot közöl Jorgu Petrovici ügyvédől, a bukaresti ügyvédi kamara dékánjától.

— Az ügyvédkamarák dékánjainak értekezletén — jelentette ki Petrovici — nem numerus klauzust javaslom, ahogy egyes lapok tévesen írták, hanem numerus nullust. A mai helyzet tarthatatlan. Követünk kelj Magyar-

ország példáját s olyan intézkedést kell fogadtatnunk, amelynek értelmében 7—10 évre valamennyi kamara felfüggeszti a tagfelvételt. Ez az intézkedés nem irányulna a ki-sebbségek ellen, mert hiszen többségre és kisebbségre egyaránt vonatkoznék. Más megoldás nincs és nem lehet akkor, amikor csak Bukarestben 3600 ügyvédjelöltet tartunk nyílván.

Egy fővárosi lap szerint

A belföldi nehézipar egy csoportja le akarja rántani Ausschnittot a Resica trónjáról

300 millióra becsülik Ausschnitt évi jövedelmét

Bukarest, február 13.

A romániai nehézipar érdekes szövetekezéséről ír a Tempo. Arról van szó, hogy a Resica, Malaxa, Copsa Mica és I. A. R. üzemek akciót indítottak Ausschnitt Max ismert nevű nagyiparos ellen, akinek az utóbbi időben kifejtett tevékenysége állítólag káros hatással volt a belföldi nehézipar érdekeire.

Többek között azt is felhozzák ellene, hogy egy Monte Carloban alakult, külföldiekből álló tröszt rendelkezésére bocsátotta a Resica részvényeit. Emiatt követelik, hogy azonnal mondjon le a Resicánál viselt vezető állásáról.

Az Ausschnitt-ellenes csoport tagjai rámutatnak arra, hogy Ausschnitt Max évi jövedelme mintegy 300 millió lejre tehető. Ebből az óriási összegből 245 millió a különböző iparvállalatoknál élvezett jutalékokat képviseli. Ipari körökben nagy érdeklődéssel várják az Ausschnitt-ügy újabb fejleményeit.

A LEJ KULFÖLDÖN

Budapest 3.41—44, Berlin 24.88—92, Prága 15.25—35, London 487.50, Bécs 2.59—63.

Az ASTRA-termében február 14-én este 9 órakor Bécs kedvenceinek egyetlen egy estje:

HERMANN LEOPOLDI
BETJA MILSKAJA

„Egy est bécsi humorral“

Jegyek az Astra pénziáránál naponta délután 4—9-ig.

Angelescu kivételével valamennyi miniszter végrehajtja a 10 százalékos költségvetés-csökkentést

A bukaresti sajtószindikátus határozatot hozott a cenzura ellen
A külföldről hazatérő Goga áradozva nyilatkozik Mussoliniról és Hitlerrel

Bukarest, február 13.
Tatarescu miniszterelnök ma hosszasan tanácskozott Angelescu miniszterrel, aki ismételt hangoztatta, hogy az előírt költségvetési lezárást képtelen végrehajtani, miután a közoktatásügyi miniszterium jelenlegi költségvetése is csak szűkösen fedezi a dologi és a személyzeti kiadásokat. A liberális párt — érvelt tovább Angelescu — nem folyamodhatik olyan megoldáshoz, mely azoknak a tanítóknak az elbocsátását eredményezné, akiket az elmúlt tanév elején nagynehezen sikerült kenyérhez juttatni.

Tatarescu részben elismerte a felhozott érvek jogosságát s valószínűleg mentesíteni fogja a közoktatásügyi miniszteriumot az adevonatkozó minisztertanácsi határozat végrehajtása alól.

Angelescu egyébként ma délután kihallgatásra megy az uralkodóhoz.

Ami a többi miniszteriumokat illeti, értesülésünk szerint a hadügyminiszterium már közölte a pénzügyminiszteriummal, hogy 1935—36-iki költségvetését 500 millió lejjel csökkenti. A pénzügyminiszterium 500 millió lejes megtakarítást helyezett kiállításba. A többi miniszteriumokban is javában folynak az előkészítő munkálatok s előreláthatólag nem lesz akadály annak, hogy a takarékosági határozat, a közoktatásügyi miniszteriumot kivéve, az állami élet minden vonalán alkalmazást nyerjen.

Antonescu pénzügyminiszter Bukarestbe redelte az összes adófelügyelőket. Az értekezlet során

a miniszter közölte azt a kívánságát, hogy március 31-én, amikor lezárják a jelen költségvetési évet, az összes kinnlevőségek likvidálva legyenek.

A költségvetési év lezárásakor az adóbejárási eredményeket felülvizsgálják valamennyi adóhivatálnál. Azokat a tisztviselőket, akik nem felelnek meg a követelményeknek, elbocsátják a pénzügyminiszterium szolgálatából.

Az újságírók a cenzura ellen

A bukaresti román sajtószindikátus, a „Sindicatul Ziaristilor”, közgyűlést tartott, amelyen igen éles tiltakozások hangoztak el a cenzura ellen. Millian-Maximin, a Lupta főszerkesztője rámutatott arra, hogy

egy év óta tart ez a sérelmes helyzet a nélkül, hogy a sajtószervezetek komoly lépést tettek volna a mai rendkívüli állapotok megszüntetésére.

A tiltakozó kommunikációk vajmi kevésére megy a sajtó. Ha maguk az újságírók sem akarnak komolyan harcolni és áldozatot hozni a sajtószabadságért, akkor mit várunk másoktól? Beszéde továbbá során Millian kéri, hogy a sajtószervezetek csak olyan elemeket vegyenek fel tagjaik sorába, akik tényleg hivatásos újságírók és lépjenek fel erőlyesen a magukat újságíróknak kiadó gyanús alakokkal szemben. A sajtót meg kell tisztítani. Ezekben a szervezeten nem találhatnak otthonra és védelemre egyes ingyen lapok „munkatársai”, akik alkalmaztatásukat csak jogcímmel használják fel arra, hogy becstelen eszközökkel kiereszköljék keresetre tegyenek szert. Javasolja, hogy valamennyi sajtószervezet részvételével bizottság alakuljon, amely megszervezi az újságírómesterség gyakorlásának a szabályzatát s annak feltételeit.

Fermo Jon, vezetőségi tag tiltakozik az ellen, hogy a közgyűlés köszönetet szavazzon a kormányának a szindikátusnak nyújtott segítségért. Ez a köszönetnyilvánítás azt jelentené, hogy a szindikátus feloldja a kormányt a sajtó ellen elkövetett bűnei alól. Ugy vélekedik, hogy a szindikátus képviselő és szenátor tagjai nem tették meg kötelességüket a parlamentben, ahol, bár annyiszor lett volna alkalmuk, nem keltek erőlyesen a sajtó védelmére.

Más felszólalások után

a közgyűlés határozati javaslatot szavazott meg, amelyben erőlyesen tiltakozik a cenzura ellen.

Kéri a kormányt, helyezze hatályon kívül a sajtó ellen foganatosított rendkívüli intézkedéseket. Egyben utasítja a cenzorjalkalmazásban levő újságírókat, hogy mondjanak le állásukról.

A szindikátus kizárja tagjai sorából mindazokat, akik ennek a felszólításnak nem tesznek eleget.

A Sindicatul Ziaristilor közgyűlésével kapcsolatban a Miscarea azt írja, hogy a kormány a katonai hatóságokra bizza a lapok cenzurázását, így akarja elhárítani magát a felelősséget.

Goga hazajött és áradozik...

A Curentul egész oldalt betöltő intervjut közöl Gogától, aki tegnap tért vissza olaszországi tanulmányutjáról. A nemzeti agrárpart elnöke Mussolinival és Hitlerrel bizonyítja a nemzeti eszme újjaszületését. Valóságos ódát zeng az olasz kormányfőről, akiben az értelem, a hazaszeretet és a politikai lángész klasszikus szobrát látja. Hitlerrel is hosszasan áradozik. Szerinte von Stein, Bismarck és Hitler képviselik az igazi német történelem töretlen vonalát. Ezután merész fordulóval rátér a Skoda-ügyre és nevésséggé igyekszik tenni Maniu alkotmányjogi mozgalmát. Maniu — ugymond — mindig a legendák paplában bujt meg. Sohasem volt a szabad

levegő embere. Intellektuális képességeinek a hiányát így akarta elrejtteni. 1928-ban kibújt a paplan alól. Semmi sem akadályozta meg abban, hogy a hozzá fűzött reményeket beváltsa. Kormányzása mégis katasztrofális következményekkel járt.

Goga a nemzeti munka védelméről szóló törvényt a probléma jelentőségéhez képest nem tartja kielégítőnek. — Valamennyi román társadalmi réteg kívánságáról van szó. Ez kitűnt a Curentul „népszavazásából” is. Ezeket a válszókat — hangoztatja a nemzeti agrárpart vezére — könyvalakban kellene kiadni, hogy ott legyen minden román családnak asztalán.

Némi melankóliával vettem tudomásul, — folytatja — hogy a numerus clausus eszméjét, amit éveken keresztül hirdettem, az a Vajda Sándor is magáévá tette, aki nem is olyan régen óvatosságra intett... Mindenesetre örülök a késői talákozásnak.

Goga azzal fejezi be az intervjút, hogy az alkotmányt sürgősen meg kell változtatni. Új élethez új ház kell. A régi ház falairól leomlott a vakolat, ablakai kitörték, egyszóval lakhatatlan. Az alkotmány módosítása az ő eszméje, de megvalósítása érdekében bárkivel szívesen összefog. Programját egyébként alkalma lesz részletesen kifejteni pártjának kongresszusán.

A budapesti naposterek bűnűvénének lőtávolsága

„Hiába minden, ugys felakasztnak!” — mondja az egyik fővádott

Valóttak az orvos- és a legyverszakértők

Budapest, február 13.

A szabadságtéri bankrablók bűnperének kedd délelőtti tárgyalása azzal kezdődött, hogy Csádó elnök megb. lincselte a vádlottakat s intézkedését azzal indokolta meg, hogy Radovics kijelentette: a tárgyaláson botrányt rendez, még az élete árán is.

Elnök: Igaz ez, Radovics?

Radovics: Nem igaz. En ilyesmit sohasem mondtam.

Elnök: De a társai ezt állítják!

Radovics: En ugyan nem álltom.

Ezek után a bíróság Radovics László kihallgatását rendelte el.

Elnök: Nézze, Radovics. Valljon be mindent töredelmesen, mert ennek az ítéletben is nyoma lesz.

Radovics vallomásában a következőket adta elő:

Szepesi keze alatt inaskodott. Egy kerékpár ellopása miatt lecsukták s kiszabadulása után nagy nyomorba került. Ekkor találkozott Szepesivel, aki megkérdezte tőle, akar-e sok pénzt keresni. Teljesen reménytelen helyzetében bármire vállalkozott volna s így lopott el, Szepesi tanácsára, egy utcán hagyott bérautót. „Használható gyermek vagy!” — mondotta elismeréssel Szepesi s attól kezdve minden tervükbe beavatták. Amikor Tóth József bankszolgát leütötték és kifosztották, 2 ezer pengőt zsákmányoltak s ezután gondoltak arra, hogy a jövőben valami nagyobb vállalkozásba kezdenek. Közben Radovics és Szepesi egy újabb gépkocsilopás miatt rendőrkézre került. Radovics 3, Szepesi 2 havi börtönt kapott. Ezután kis betörésekből és alkalmi lopásokból éltek, amíg ki nem tervezték a szabadságtéri bankrablást. Arra már nem emlékszik, hogy ki a terv gazdája. Őt Tari és Szepesi is egyaránt biztatta, hogy vegyen részt ebben a biztos ítéletben. Tervezgetéseik során abban állapodtak meg, hogy fegyvert csak végső esetben használnak. De azért mégis végeztek célzóvési gyakorlattal.

Elnök: Hogyan lehet az mégis, hogy amíg Tari és Szepesi igen jó célzóvők, maga pedig nem, mégis magának talált majdnem minden golyója?

Radovics: Tisztára fatális véletlen az egész.

A következőkben elmondotta a fegyverek és áruházak beszerzését. Ruha- és fegyvertárukat az összekötő vasúti hídnál rejtették el. A bankrablás előtt mindent a Svábhegyre vittek s ott öltöztek át. Radovics fekete, magyaros bajuszt ragasztott magának. Így indultak a lopott gépkocsin a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságtéri intézete elé. Tari Nándornál volt a 2 Steyr-pisztoly, Radovicsnál a 9 m. l. m. méteres Gasser volt, míg Szepesi egy Mauser-pisztolyt vitt magával. Radovics még egy börtönkát is csatolt a derekára, hogy legyen mibe rakni a zsákmányolandó pénzt.

En nyitottam be elsőnek a bank pénztártermébe. Tarival egyenesen a pénztár felé szaladtunk, kezünkben revolverrel. Utközben kiáltottuk: „Kézeket fel!” Ekkor mögöttem lövés dördült s ez megzavart.

Elnök: Azt a lövést Tari adta le.

Radovics: Azt én nem tudhattam. Magam is tüzettem, csipőhöz szorított revolverrel.

Elnök: Miért éppen így?

Radovics: Azért, hogyha ki akarják csavarni kezemből a revolvért, ne lőjnek valakit mel'be.

Elnök: Maga embermagasságnyra tartotta a revolverét s valósággal végigpásztázta a helyiséget.

Radovics: Ez azért volt, hogy ne tegyek kárt senkiben. Összesen 8 golyót lőttem ki. A m. k. aztán elértem a pénztárfülkét s a rácsát megragadtam, megsebesültem és lerogytam.

Elnök: Hát Benyák Józsefet, azt a szerencsétlen kifutófiút ki lötte agyon?

Radovics: Nem tudom.

Elnök: A golyó épp a szívét furta keresztül.

Tari Nándor közbeszólt: Haslővést is kapott!

Elnök: Maguk attól féltek, hogy Benyák, a kivel maga együtt inaskodott, felismeri magukat és árulójuk lesz.

Radovics: Benyákot nem ismertem, nem is inaskodtam vele.

Elnök: Mégis maga lötte agyon Benyákot. A szakértők megállapították, hogy a halálos lövés a maga revolveréből származik.

Radovics vállat von és megadással válasszolja:

ÖN
sovány,

étvágytalan és gyenge!

Meg kell erősödnie!

KISÉRELJE meg étvágyát Ovomaltine-vel fokozni! Csodálkozni fog, mennyire étvágygerjesztő ez a készítmény! Az étvágytalanság nem betegség, hanem csak a vérszegénység jele, az idegesség és a testi és szellemi túlerőltetés következménye.

Ovomaltine az energia forrása!

Étvágya hamarosan visszatér, ha állandóan Ovomaltinet szed. Testi és szellemi teljesítőképessége emelkedik és idegessége teljesen eltűnik. Ovomaltine tápszára a gyengéknek, vérszegényeknek és idegeseknek. Izzé, kitűnő.

Árak: 50.—, 98.—, 175.—, 320.— lel

OVOMALTINE

A Dr. WANDER ÜREMEK KESZÍTMÉNYE

— Akkor ez a helyes!

Gadó elnök most hirtelen Tarinak ad fel kérdést:

— Miért vitt magával kötszereket a bankrabláshoz?

Tari: Hogy legyen mivel bekötözzük magunkat, ha véletlenül megsebesülünk.

Radovics László még a menekülés izgalmas pillanatainak mozzanatait ismertette. A gépkocsin, amelyet Szepesi vezetett el a meghírsült bankrablás színhelyéről, egy gőzfürdőbe hajtottak, ahol Radovics sebét k mosták, a vérzést csillapították és kötszt alkalmaztak. A fürdőből egyenesen hazament, lefeküdt s másnap reggel aludt. A detektívek öbresztették fel, akik már nyomára jutottak.

Gadó tanácselnök elrendeli Radovics és bűntársai szembesítését. Ennek során Radovics elkeseredetten vágta Szepesi szemébe:

— Az első autólöpésre is te bujtattál fel!

Az izgalmas hallgatás és szembesítés után a bíróság déli szünetre vonult vissza.

Radovics és Szepesi szembesítése után ismertették a rendőrség által felvett jegyzőkönyveket és iratokat. Valóságos tetemrehívás volt annak a jegyzőkönyvnek az ismertetése, amelyet akkor vettek fel, amikor Benyák József szülei ráismertek gyermekükre. Kiderült továbbá, hogy a Kereskedelmi Bankból a banditák semmit sem tudtak elvinni.

Minnich dr. orvosszakértő ismertette a három áldozat halálának közvetlen okait. Komlóssy fegyverszakértő pedig elmondotta, hogy a rablók bűntényeikben 10—12 különböző fegyvert használtak, köztük egy hatalmas Mauser-pisztolyt is, amelynek lövése igen erős és ezért igen nagy keletje van a bűnösök körében.

Radovics a szünethen lemondóan jelentette ki védőjének:

— Hiába minden, jól tudom, hogy ugys felakasztnak.

A tárgyalást szerdán folytatják.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg huszmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használatára rendkívül fontos segédeszköz.

Ismét lemondás előtt áll a bolgár kormány

Belgrád, február 13.

Szófiai jelentések alapján a szerb lapok azt írják, hogy Zlateff tábornok kormányának lemondása küszöbön áll. Az új kormányt a legfelsőbb katonai tanács megbízásából a legtöbb valószínűség szerint Radeff belügyminiszter alakítja meg.

Zlateff miniszterelnök ugyanis nagyon elégedetlen kormány helyzetével s már napok óta nem volt benn hivatalában. Az övét követő új kormánynak is katonai jellege lesz.

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPIORTOK...

Ahogyan az emberek a Pénzt fogadják

Székelyudvarhely, február 13.

A közt a kevés tekintély közt, melyek az általános elértéktelenedésben, a nagy elkopásban és tépázás közepette még tartják magukat, a tekintélynek kijáró ködös érthetlenségbe burkolózva, kétségtelenül első helyen áll még mindig a Pénz. Minden tekintély határvonala bizonyos misztikumban foszlik szét. A Pénz misztikuma varázslatos hatásában rejlik. Mert az ember, ha nem rendelkezik ezzel a különböző formátumú holt és tehetetlen anyaggal, akkor akaszthatja a szegre mindenképpen csodálatos eredetű, évezredek kulturáját, fölüeny szellemiségét, akaratát, mely az állatok és esztét, mely a dolgok fölé heyezi és elmehet zabot hegyezni térdig érő szélben. De mégis úgy véljük, legjobban teszi, ha mindeme rendkívüli sajátosságai után, önmagát is testi mivoltában, ráakasztja arra a bizonyos szegre.

Ebből kifolyólag — amit a gyakorlat is lépten-nyomon igazol — a Pénz nemcsak eszköz, hanem eredet, kultúra, szellem, akarat, ész és egyáltalán mondjon valaki egy fogalmat, egy tárgyat, egy szót, amit bármilyen körülmények között, a legkelemesebben ne lehetne helyettesíteni ezzel, hogy: Pénz.

Csoda-e tehát, ha az emberek szeretik a Pénzt?

Csoda-e tehát, ha minden gondolatuk, cselekedetük, óhajuk, céljuk e körül sűrűsödik, hogy: Pénz?

Ha érte élnek és magától értetődő szemérmelenséggel imádják. Ma is. Az aranyborjú körül nem változott semmi, legfennebb időközben aranymarhává serdült. A gazdagságnak egyetlen hátránya lehet, hogy unalmassá válhat. Azért minden gondolkodó ember, a szegénység és gazdagság közül, habozás nélkül a szegénységet választaná, természetesen — sok pénzzel.

Fogadjuk el tehát, hogy a Pénz valami egészen finom dolog és ha az embernek történetesen nincs — várja.

És ha jön, akkor úgy fogadja, mint...

Dehát éppen erről lesz szó.

*

Egy ilyen kisvárosban, mint ez is, mely távol esik a pénz ipari és kereskedelmi göcseitől, a pénz, fizetés és nyugdíj formájában érkezik. Tizenkétórán érkezik egy évben, illetve ez a maximális szám, de már volt úgy is, hogy tizenkét hónap alatt, lehet ha mind a tizenkétórán elküldték, de ide csak hét és fél-szer érkezett. Hogy a fentmaradó három és fél abszolút pénzmentes hónapban miből étek az emberek, azt csak az a jó atya jorga tudja. Bizonyára fizetésből meg nyugdíjból. Szabályként megállapítható, hogy a nyugdíj és a fizetés sohasem akkor jön, mikor még van és mikor már nincs. A — maradjunk csak a nyugdíjnal — a nyugdíj rendszeren akkor jön, mikor már a nyugdíjas nem is várja. Miért is várna, mikor várja azt már a házigazda, a fűszeres, mézárós, szabó, pék, villanyos, orvos, patikus, kereskedő és egyáltalán tessék mendani egy foglalkozási ágat, amelyik nem várja a nyugdíjat. Egy ilyen kisvárosból, ha hazamennek a tejes asszonyok vagy a szén-égetők és a legénke e'ebük áll, hogy lábbalit hoztak-e, mert a fából faragott korcsiját a csőrő lábára kell felkötö'ne, akkor a tejes asszonyok, meg a szénégetők azt mondják: „Hálgass Emre, még nem adtak nyugdíjat”. De a kereskedő is ezt mondja reménytelenül hű ne'jének, ha annak nagyzási mán'ja mind-össze egy harisnyára zsongorodott össze. És ezt mondja a szabó is és a villanytelep is és ezt a díszmeteké'zési vállalat is.

Egy ilyen kisvárosban kivétel nélkül mindenki nyugdíjas!

Egészen fantasztikus, mikor a lencsésrűlő asszony, az egyházi adót beszedő bácsi, a részletes inas és végre a nyugdíjas nagysága összeülnek és a politikai konstellációt beszélk meg, melyből következtetni lehet a nyugdíjfizetés napjára.

*

De most arról lesz szó, hogy az emberek hogyan fogadják a pénzt?

Lássam, hogyan fogadod a pénzt és megmondom, ki vagy!

A napokban dolgom akadt az adóhivatalban, hol éppen nyugdíjfizetés volt. Sikert betör-násznom magam a pénztár ablaka mellé, így született meg ez a riport.

A TÖMEG

A felek részére elkerített hely tömve van nyugdíjassal. A fal mellé állított padon ülő nyugdíjas állomány, egyre cserélődik a kor, vagy a kór legvégső határáig. Ha idősebb, gyengébb, vagy betegesebb jön, a fiatalabb, erősebb és egészségebb nyomban és készséggel felül a padról és átadja helyét. A végleges helyzet így alakult ki a padon. Egy nőike,

viaszsárga arccal, behorpadt, fogatlan szájjal, házipipóban, alig szuszog. Mellette rokkant örmester, úgy reszket állandóan, mintha a hideg rázná. Harmadik: hófehér haju matróna, régmód, kopott, mázr ő'd, hajdan fekete selyem ruhában, finoman, előkelően várja a végét. Negyedik: félszemű férfi, bottal, feltűrt gallérú télikabátban, priznic van alatta. Öt galamb-szín ruhás fiatalabb hölgy, „bocsánat — mondja szabályos időközökben — vakbél irritációm van, kénytelen vagyok ülni”.

A tömeg általában emelkedett hangulatban van, az arcokon különös derengés, figyelmesek egymáshoz, főmók és nyomott hangon régi történeteket mesélnek. Vannak hetykék is köztük, bosszusak, de ezek nem őszinték. Ha egy tisztviselő bejön, vagy kimegy, udvariasan utat engednek, általában a hivatali apparátus legkisebb rezzenéseire is erősen reagálnak.

A pénz még nem látszik, de a tisztviselőik fontoskodó időhúzással már hozzáfogtak a szertartáshoz.

A pénztárnok tettetett közönnnyel néz farkasszemet a tömeggel. Néha kiszól valakihez, az illető nevét zugja a tömeg és ő kipurultan és lelkendezve fogadja a kitüntetést. Ha újabb nyugdíjas érkezik, barátságosan üdvözlől mindenkit, az előtte állónak barackot nyom a fejére, amitől annak egy remek vice jut az eszébe. De vannak stréberek is, akik egész elől állnak és ha a pénztárnok felnéz, p'szegnek. A hölgyek nagy konkurencia árnyékában bi-

zonytalanok és elfelejtik pudorozni arcukat.

Most valami remegés fut át a tömegen, mindenki megmozdul, ágaskodik, köhéssel és rendbehozza a ruháját. Az elsőket a rácshoz szorítják, tolongás támad, a hátulsók is látni akarnak. Mit? Semmit. A pénz.

A pénztárnok felveszi az első nyugdíj-könyvecskét. Ez olyan sorshúzásszerű pillanat, a légkör feszült, halátszik a toll percegése.

És megkezdődik a kifizetés.

Minden ember másképpen fogadja a pénzt. Egy pár jellemzőbb portrét itt adunk, néhány vonással:

KIS KOPASZ EMBER

Lassan, óvatosan megy a pénztáráblakhoz, ott körmével a fogát pszálja, de minden idegszálával a pénzen csügg. Néha megrettenve néz körül, ajkai hangtalanul mozognak. Míg átszámolja a pénzt, homloka kisárgul és nedves lesz. Gyorsan és puhán távozik, nem köszön.

FÖLÉNYES, OTTHONOS

Román. K'csit duzzog, hogy nem ő volt az első. Harsányan beszél, a pénztárossal kezét fog, a pénzt megpengeti többször is. A kifizetés után még beszélget arról, hogy valószínűen gyomorsava van. Eközben lassan, szinte csak úgy mellékesen rakja el a pénzt. Üdvözlő a többi tisztviselőt is, távoztakor integet és ismételen kezét fog.

Szatmáron megfagyott egy munkanélküli s egy koldus

Szatmár, február 13.

Hétfőn éjszaka az erős hideg két ember áldozatot követelt Szatmáron. Székely Sándor 50 éves koldus, aki a hideg elől a Postakert egyik istállójában huzódott meg, az üres, elhagyott épületben reggelre megfagyott. A hideg másik áldozata Ráda Joan 48 éves szilágysági munkanélküli,

ki munkát keresni jött Szatmárra, de nem kapott és hajléktalanul csavargott egész éjszaka az utcákon, míg a fáradtság leverte a lábáról és eszméletlenül esett össze a külváros egyik elhagyott részében. Reggel félholtan találták meg, segíteni azonban már nem tudtak rajta, mire kórházba szállították kiszvedett.

Három embert megölt

a biharkeresztesi Oroszlán-gőzmalom felrobbani súri en levegőirtóálya

Biharkeresztes, február 13.

A biharkeresztesi Oroszlán-gőzmalomban megrendítő szerencsétlenség történt. Valószínűleg rossz szerelés miatt tegnap felrobbant a gőzmalom süritett levegőtartalója. A robbanásnak i'rtózatoss ereje volt és a gépház pillanatok alatt rombadólt, de az egész malomépület is súlyosan meg-

rongálódott. A hatalmas légnymásban szertepülő géprészek Madárkay Tivadar malomtulajdonost, Magyar Gyula és Nagy István gépészt megölték, Szabad-szállási Ferenc gépészt és Molnár Imre malomellenőrt súlyosan megsebesítették. A hatóságok vizsgálatot indítottak annak kiderítésére, hogy a hajmeresztő tömegszerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

A láposbányai francia társaság vezetőjét és —

A szatmármegyei munkásbiztosító egész igazgalóságát ültette a vádlottak padjára a sikkasztó betegsegélyzői tisztviselő

Szatmár, február 13.

Páratlan érdekességi és rendkívül honyolult bűnper tárgyalását kezdette meg kedden délelőtti a szatmári törvényszék. A bűnper fővádlottja Chereches Tibor, a nagybányai munkásbiztosító volt tisztviselője, akit többrendbeli sikkasztással, megvesztegetéssel, hivatali visszaéléssel vádolnak. A vádirat szerint Chereches több év alatt 960 ezer lejtel károsította meg a nagybányai munkásbiztosítót.

Chereches mellett előkelő főtisztviselők ülnek a vádlottak padján. Valamennyiük ellen a volt főtisztviselő vallomása alapján emeltek vádat. Így a vádlottak között van Nechiti Valériu, a szatmári munkásbiztosító igazgatója, Breban Anton, a nagybányai munkásbiztosító igazgatója, Balas George főtisztviselő, Lavadox Ernest, a láposbányai francia bányatársaság igazgatója, Lorguet Roger, a bányatársaság pénztárnoka, Lázár

Dezsó fatermelő és Buxbaum Pál erdőbirtokos.

Chereches vallomása szerint a francia társaság két vezető embere megvesztegette őt és a munkásbiztosító igazgatóit, tisztviselőit, hogy ne hajtsák be a külföldi társaság súlyos százezrekre rugó tartozásait. A volt tisztviselő olyan bűnököt is beismer, amelyekért az ügyész nem is emelt vádat ellene, állítólag azért, nehogy később derüljenek ki azok, de mindent volt feletteseire tol.

A kihallgatott igazgatók valamennyien tagadják a vádakát és kijelentik, hogy csak Chereches egyéni akciójáról van szó, sikkasztásait egyedül követte el. Chereches viszont azt hangoztatja, hogy a vesztegetési pénzeket közösen fogadták el, közösen osztottak rajta.

A tárgyalást óriási érdeklődéssel figyelik egész Szatmár és Szatmármegye. Ítélet 2—3 napon belül várható.

MAGAS, SZIKAR HÖLGY

Egykedvűen áll meg, a kiszámolt pénzt egy pillantással átfogja, bólint és besöpri. Az az érzése, hogy ez a nő, halála előtt is csak egyet bólint inkább magának és meg.

A HALÁS

Kis töpörödött asszony szatyorral. Sokszor felnéz a pénztárnokra, hálásan és fenntartás nélkül mosolyog és mindennel a legmesszebb, minden meg van elégedve. Mikor a pénzt rakja szatyrába, ahhoz is beszélget és úgy dorgálja elfulló boldogsággal, mint anya a gyermekét.

KÖVÉRKES BACSI, KEDELLYEL

Mikor indul, egyet simit a bajuszán, nadrágját felhuzza, köhéssel. Egy ötszáz lejes csomagot, amiben mind csupa apró van megemelt és viccesen mutatja, hogy nem bírja. Mikor a pénzt elrakta, kezével és mókásan szomorú arccal, a pénztár márványát végigsöpri.

A PONTOS

— En kérem? — kérdi mikor szólítják. — Igen — mondja menetközben. Hogy a pénztárhoz ér, a pénztár pultjára feltesz egy kizitáskát az aprónak és előveszi pénztárcáját a darabosnak. Fgyelve áll, válaszadásra készen. Mielőtt egy-egy pénzesemőt elrakna, megkérdi: „ez az enyém?” Aztán a másikra mutat: „szintén?” — „A könyvecske maradt?” — „Nem”. Mikor végzett benéz a pénztár rácsozata alatt: „rendben vagyunk?” — „Köszönöm”.

A KAPZSI

Egész szélességében elfoglalja a pénztárlakot. Amíg a pénztáros számolja ki a pénzt, ujjait billegeti. Ő maga kétszer is utána számolja, mégis bizonytalanul mondja: „rendben van kérem”. Minden zsebébe rak a pénzből és mielőtt indulna, a padlót is jót átvizsgálja.

A GYEREKES

— Hát, kérem levonják az adót?!

Pintea volt rendőrtiszt jelentkezett büntetése leülésére

Szatmár, február 13

Jelentettük, hogy Pintea Romulusz volt szatmári rendőrtisztet sikkasztás miatt a Semmitőszék is 8 hónapi fogházra ítélte. Pintea azonban Szatmáron sehohsem találták, tehát körözölevelet adtak ki ellene. Ekkor kihallgatásra jelentkezett az ügyészség egyik foglya, Chereches Tibor volt betegsegélyzői pénztárnok, aki szintén sikkasztásért ült s előadta, hogy Pintea Romulusz Botosaniban van, ahol ő szerzett neki annakidején betegsegélyzői igazgatói állást.

A szatmári rendőrség a vallomás alapján ártírt a botosani rendőrséghez s várta az eredményt. Közben azonban jelentkezett maga Pintea. Kijelentette, hogy a B. L.-ből értesült jögerős elítél-tetéséről és körözéséről. Nem igaz, hogy akár Botosaniban, akár Kisenevben, a betegsegélyzőnél lett volna. Segesváron élt családjával, mióta állását elvesztette s most azért jelentkezett, hogy leülje büntetését. Az ügyészségen természetesen szívesen fogadták a keresett elítél-tet, aki jelenleg már ül is.

KATOLIKUSOK TUNTETÉSE A NEM-ZETISZOCIALIZMUS ELLEN

(Bécs.) Az egyik bécsi reggeli lap műn-cheni tudósítás alapján jelenti, hogy a pápa koronázásának évfordulóján a Szt. Mihály templomban tartott istentisztelet alkalmából a katolikus hívők meleg tüntetést rendeztek Rupprecht volt magyar trónörökös és Faulhaber bíboros mellett. Faulhaber bíboros egyébként a templomban tartott beszédében rendkívül éles szavakkal ostromozta a nemzetiszocialista kormány iskola- és egyházpolitikáját. Az istentiszteletről távozó katolikus egyházi méltóságokat és a katolikus élet vezető-alakjait hatalmas néptömeg várta és lel-kes ünneplésben részesítette.

UJ FORDULAT A CALEA VICTORIEI GYILKOSSÁG ÜGYÉ-BEN

(Bukarest.) A Calea Victorie-i elvetemült gyilkosság ügyében szenzációs fordulat állott be. A boncolást végző orvos-szakértők ugyanis megállapították, hogy a hulla genialis szervei hiányzanak. A gyilkos cipészsegéd, akit újból kihallgat-tak, beismerte, hogy a gyilkosság után megcsönkította a hullát, más felvilágosi-tást azonban nem akart szolgáltatni. A vallomás után a vizsgálóbíró elrendelte a bestialis gyilkos elméleti állapotának a megvizsgálását.

Az aradi 12 szék

Arad, február 13.

Az aradi magyar színház legutóbbi hirdetését bemutatóelőadása elmaradt: tizenkét jegyet adtak el mindössze, Tizenkét ember akadt Aradon, aki kipáncsi volt a magyar színház ujjonsgára.

A magyar színjátszás szégyene ez, mint ahogyan általában a magyarság egyetemes szégyelme az, ami az erdélyi magyar színjátszás körül végbemegy.

Immár esztendőnk óta matematikai pontossággal kiszámítható módon: meg-megújuló, helyesebben talán, el sem muló színházi válság ropogtatja az erdélyi magyar színjátszás gyenge csontvázát és ennek a váltólázsszerűen visszatérő betegségnek kórokozói két érzelm-családból tekinthetnek: a két kórokozó egyike a színjátszás hallatlan lelkiismeretlensége, másik pedig a közönség nemtörődomsége. Nehéz lenne megállapítani melyik az elsőbbség; a közönség közönye, vagy pedig a színjátszás színvonalának leromlása adódott-e előbb. Annyi azonban tény és való: érdemben

semmi sem történik a közönség érdektelenségének megváltoztatása érdekében, semmi sem történik a közönség közönyének megtörése érdekében.

Az erdélyi magyar színjátszás ezidőig szerint a magyar kultúra vadpárja. Vadon, gondozatlanul burjánzik. Célját veszít, irányhiány, felismeréstelen halad a teljes megsemmisülés felé az élő magyar szó hirdetésére hivatott erdélyi színjátszás, amely már nem bírja sokáig a gyilkos iramot: az utolsó lélegzetvételnél tartunk...

Minden okozat félreismerhetetlen módon egy bizonyos ok szülötte. Mi hát az oka annak, hogy az erdélyi magyar kultúra termékei közül éppen a színház, éppen a színjátszás az, amely a szétszűlés útjára jutott?

Miért van az, hogy az erdélyi magyar irodalom magára maradvány olyan teljesítményt végzett, amely első helyet biztosít számára az egész magyar nyelvterület élő kultúrájában — és ugyanakkor a színházak a végső összeomlás rémével viaskodnak? Mi az oka ennek a mérhetetlen különbségnek?

A technika vívmányainak szárnyán felénk vágtató külföldi teljesítmények kereszteszik a színház útjait — hangoztatják lépten-nyomon. A mozgóképsínjátszás hallatlan fellendülése, a rádió: ezek a színjátszásának konkurrenciái. És, bár kétségtelen, hogy van némi alapja ennek a megállapításnak, teljes egészében ez sem állja meg a helyét. Mert a külföldi irodalom termékei soha nem tapasztalt gyorsasággal, soha nem tapasztalt közvetlenséggel jutnak el az erdélyi olvasók közönséghez és soha nem látott konkurrenciát jelentenek a helyi irodalomnak, mégis: az erdélyi irodalom nem hogy hanyatlott volna, de magasra lendült, fejlődött.

Tény és való: a revü-filmek, a mozi-színházak, a ragyogó alakítások és pompás tömeghatások, a rádióhozta operettek nagy, jelentős konkurrenciát jelentenek a színházaknak, mert vidéki viszonylatban bajos dolog utánózni, még csak távolról is utánózni a világvárosok közönségének zsebéből táplálkozó költségeloirányzattal készült külföldi teljesítményeket. Igaz: ez súlyos teherterhelés. De mit tettünk itt, Erdélyben, mit tettünk mindezekig a baj orvoslása érdekében?

Röviden: semmit. Sőt, mi több, a régi értékeket is sikkadni hagyjuk.

Egész Erdélyben nincs egyetlen színház sem, ahol új, tehetséges, rátermett és főképpen csiszolt magyar színészmezőket nevelnének a holnap színpada számára. Az erdélyi magyar színjátszás, — tisztelt a kivételnek, főképpen pedig a régről ittmaradt gárda néhány kiválóságának — az erdélyi magyar színjátszás szabad vadászterülete lett a szobacica tipusoknak, a másutt érvényesülni nem tudó egzisztenciánélküli egzisztenciáknak...

Igy adódhat azután évről-évre a lehetetlen helyzet, hogy a primadonnát és a bonvivánt külföldről kell „importálni”, a legnagyobb nehézségek árán kell valószínűleg a társulat költségekbe csempészni, csak azért, hogy amikor a szezon kissé megindul, hogy amikor a közönség megkedveli a színészeket, akkor a kedvenceket egy szerűen áttegyék a határon... Így történt ez az aradi színháznál tavaly is, idén is...

Az aradi magyar színház elmaradt előadása elmaradt. Tizenkét ember váltott mindössze jegyet. Aradon a közönség legalább olyan indolens, mint a színház direktója (márpedig ez a direktó azután igazán indolens). Szégyen ez: egyaránt szégyene az erdélyi magyar színjátszásnak és az erdélyi magyar közönségnek. Erdély egész magyar társadalma számára szégyen ez az elmaradt előadás. Nem azért, mert megtörtént, hanem mert egyáltalában megtörténhetett.

Már ebben az évben bevezetik a gabonamonopóliumot

Sassu földművelésügyi miniszter is magáévá tette a tervet, s még a jelenlegi ülésszakon beterjeszti törvényjavaslatát

Bukarest, február 13.

A mezőgazdasági termelés újjászervezésén dolgozó szakértői-bizottság ma eljuttatta jelentését Sassu földművelésügyi miniszterhez. Megbízható körökből származó értesülésünk szerint Sassu teljesen magáévá tette a bizottság megállapításait és a jelentés konklúzióinak értelmében már ebben az évben bevezeti a gabonamonopóliumot.

A tervek szerint a gabona felvásárlását és értékesítését egy önkormányzati hatáskörrel felruházott bizottság fogja végezni, amelyben a termelőkön kívül részt vesznek a szövetkezetek, a kereskedők, a malmosok és az exportőrök képviselői is.

A bizottság megbízott szervei után a búzát 30 ezer lejcs vagononkénti ár mellett vásárolná fel és 40 ezer lejcs áron

adná el a malomtulajdonosoknak. A különbözőzetet, illetve a hasznos raktárak építésére, a vetőmag megjavítására és az adminisztrációs költségekre fordítaná.

Az erre vonatkozó törvényjavaslatot Sassu földművelésügyi miniszter még ebben az ülésszakban benyújtja a parlamenthez.

Baróton nem tarthattak közszégi választást — mert a választás levezetésére kiküldött bíró egyszerűen nem jelent meg

Kovácsna után Barót szolgáltatta a második megdöböntő példát

Sepsiszentgyörgy, február 13

Ugy látszik, elvégeztetett, hogy a magyar falvakban ne történhessenek tisztességes közszégi választások. Kovácsna megdöböntő példája már ismeretes. A második ilyen példát Barót nyújtja.

Baróton egyáltalában nem tartottak választást. A kiírt napon, amikor látszólag már minden készen volt, kiderült, hogy nem lehet megkezdeni a választást, mert a levezetéssel megbízott bíró nem jelent meg. A távolmaradás oka az volt, hogy „senki sem akarta a kiszállási költségeket viselni”. Tehát ezen a címen...

Az elmaradt választás háttere viszont ez: Baróton két szabályszerűen ellátott listát nyújtottak be. Az egyik a Magyar Párté volt, a másik a Kormánypárté. Néhány nappal a választás előtt a vármegyei prefektúra arról értesítette a két pártot, hogy a közszégi költségvetésben

nincs egy bani sem a választási költségekre. Amennyiben a párt választani akar, úgy fizesse ki a költségeket. Mondanunk sem kell, hogy ez az intézkedés minden törvényes alapot nélkülözött, a magyar párt azonban a választás biztosítása érdekében még ezt az áldozatot is meghozta. Megbízottai után le is fizette a költségek felerészét azzal, hogy a másik felét fizesse a másik párt. A másik párt, a kormánypárt nem fizetett le semmit. Nem azért, mintha jobban ragaszkodott volna a törvényhez, mint a magyar párt, hanem azért, mert a választás az ő számára nem igen biztatót sikerrel. A magyar párttól befizetett pénzzel aztán elkészítették a választási iratokat és nyomtatványokat s ezzel a dolog el is intéződött. A bíróság kiszállására már nem volt költség, a bíróság tehát nem szállt ki s ezzel a magyar párt biztos győzelme a füstbe ment. Hiszen talán éppen ez volt a cél.

Poiret „divatkaravánt” vezet a francia Afrikába

1500 ruhával és 10 csinos fiatal lánnyal indul hódító útjára „Nem akarok rosszul öltözött nőt látni”

Páris, február 13.

Paul Poiret, a női divat detronizált királya, aki tudvalevőleg évekig a legnagyobb nyomoruságban élt, munkanélküli segélyből és ingyenlevesből tengette életét — ismét dolgozik. A Faubourg Saint-Honoré egyik épületének 7-ik emeletén divatműtermet rendezett be. A fiatal varrónők lázasan öltöztetnek az egyik sarokban gépirónál intenzi az üzleti levelezést. A terem telis tele van gyönyörű szövetekkel, többnyire élénk keleti mintás anyagokkal. Poiret mindig különösen kedvelte az ilyeneket.

Most azonban nem akar Párisban maradni, nem vágyik arra, hogy a francia fővárosban visszaszerezze régi tekintélyét. Divatműtermében csak az előkészü-

letek folynak egy érdekes, nagy vállalkozásra. Poiret divatkaravánt szervez a francia gyarmatokba.

Szokott viseletében, bársonykabátban, Lavalliere-nyakkendővel, nagy zöld- és fekete-kockás nadrágban járkal a pompás szövetek között Poiret és beszél nagy tervéről.

Március elsején indulok el autókáron, 38 nagy poggyással, 1500 ruhával és 10 csinos, fiatal lánnyal, akik a ruhákat be fogják mutatni. Spanyolországban keresztül megyek Algesirasba, Tangerbe, Fort-Lyautey-ba, Rabatba, Casablancába, Mogadorba, Agadirba, Marrakechbe, Meknesbe, Fezbe, Oranba, Algerbe, Boneba, Philippevillebe, Tuniszba. Összesen 6000 kilométer utat fogok megtenni. Min-

Hogyan — adódik a kérdés — ezek talán azok az eszközök, amelyeknek segítségével fel lehet venni a küzdelmet a film nagyszerű produkcióival szemben, amelyeknek segítségével a magyar közönséget a színházba lehet csalogatni?

Tény és való: ezek nem lehetnek a boldogabb holnap építésének eszközei. Viszont mindez nem ok arra, hogy az indolens közömbösség tovább megmaradjon. Szövegünk le: elsősorban is áldozatkészre lenne szükség.

Aldozatkészre lenne szükség, amely társadalmi akció jellegével karolná fel az erdélyi magyar színjátszást.

Hol vannak hát kulturális vezetőink, hol vannak hát a magyarság hivatott vezetői? Álljanak végre elő és vegyék kezükbe az újjászervezést. Ez a legelső. Itt kell

den városban két napot fogok tölteni. Eddig 25 ezer levelet kaptam, ennyien jelentették be, hogy meg szeretnék nézni modeljeimet. Ha ezzel az uttal végzek, új utra indulok.

Poiret most természetesen a nyári modelleket mutatja be a francia Afrikában. Megmutatja az egyik ruhát. Zöldszínű, a szoknyán egész tájkép látható: dombok és mezők. Egy másik model, amelyet „Regattának” nevezett el Poiret, vitorlás hajókat ábrázol kék selyem tapon. A „Hajdan” nevű emprimének ugyanaz a mintája, mint a csipkének, amely kiegészíti.

— Nem akarok rosszul öltözött nőt látni — mondja a bucsuzásnál Poiret.

Vármegyei prefektus, aki kulturházat csukat be

Déva, február 13.

Hunyadmegye egyik kis faluja Bácsi, Dévától 20 kilométernyire fekszik a Sztrigy partján. Lakói felerészben románok, felerészben református magyarok. Egyforma szegények a románok és a magyarok. Az akinek 10 holdja van közöttük, már módosabb embernek számít.

A református magyarok azonban törekvők és áldozatkészek. Példát szolgáltatnak sok nagyobb, erősebb és gazdagabb tiszta magyar községnek azzal, hogy Kulturházat építettek maguknak. Politizálnak azonban nem akartak s ezért a Kulturház „Kálvin-ház” nevet kapott. Az egyházi és a kulturális életet művelték és irányították ebből a házból. Ez is szemet szurt. A csendőrség irredentizmussal vádolta meg s irásos jelentést küldött a dévai szárnyparancsnoksághoz. A dévai szárnyparancsnokság viszont áttette az ügyet a vármegyei prefektushoz, aki mindjárt cselekedett is. Élt a maga közigazgatási hatalmával s bezáratta a Kulturházat. Minden vizsgálat, utánajárás és ítélet nélkül. Csak úgy, megyefőnöki hatalommal. Nem akart értesülni arról, hogy abban a Kálvinházban bibliórákat tartanak és szindarabokat próbálnak a műkedvelők, de csak olyan szindarabokat, amelyeket Kolozsváron már hivatalosan jóváhagytak.

Az egyházközség vezetősége természetesen nem nyugszik bele ebbe az egyoldalú és törvénytelen prefektusi intézkedésbe. A házi református egyházközség vagyona, a prefektusnak nincs joga rendelkezni fölötté. Indítsanak bünyűgyi eljárást, hadd kerülhessen az ügy a pártatlan bíróság elé, hadd mondjon a bíróság ítéletet, ne a prefektus, akinek erre joga nincs s aki önmagát alacsonyítja le, ha kulturházak ellen kezd hadakozást.

kezddődjék minden. Illetve egy lépéssel még ez előtt: ott, hogy az erdélyi színjátszás „éléről” eltávolítják végre a parazitaikat, akik felháborító módon rezisztálnak a leromlott viszonyok mellett, mégpedig nyilvánvalóan csak azért, hogy minden megerőltetés nélkül elősködhessenek a beteg test fogyó erőin.

Az aradi magyar színház legutolsó bemutató előadása elmaradt. Tizenkét ember váltott mindössze jegyet. Aradon a közönség legalább olyan indolens, mint a színház direktója (márpedig ez a direktó azután igazán indolens). Szégyen ez: egyaránt szégyene az erdélyi magyar színjátszásnak és az erdélyi magyar közönségnek. Erdély egész magyar társadalma számára szégyen ez az elmaradt előadás. Nem azért, mert megtörtént, hanem mert egyáltalában megtörténhetett.

b. k.

HIREK

„Piros csizma van a lábán“

★

Tudom, hogy minden, ami ma él, mozog és lélegzik, előre tekint. Konstruktív tendenciája és dacára mindennek, állandóan javuló és szépülő. Bizonyos romantikus, mondhatni metafizikai elmélyedések eltörpülnek, hogy tenger a szociális bűn és baj s az értelem inkább ezeknek igyekszik teret s helyet biztosítani.

Olvastam olyasmit is, hogy a ma élő ember leszámolt elmúlt évtizedek, részben destruktív, részben sehol sem álló irányítatlan problémátlanságával s egy más világot kíván értelem és esetleg érzelmek alapján.

Hallottam gyűlések, intellektuális nemzetközi kongresszusok kapcsán azt is, hogy a mai lélek realizálni igyekszik életét s a társadalmi körülmények még a legtávolabb állókat is föltétlen állásfoglalásra készítik.

A helyzet kétségen kívül az, hogy módunkban áll okosan és logikusan gondolkodni s ez annál is könnyebb, mivel előtünk már annyian megtették ezt s gondolataikat, könyvek alakjában hátrahagyták számunkra.

Itt hagyták gondolataikat nyilván az a titkolt vágygal, hogy mi folytassuk azokat, hogy mi építsük tovább mondataik célját s fejezzük be azokat egy olyan megoldásban, ahová ők még nem kerültek el.

Spencer, Rousseau, Schopenhauer, Voltaire és még egy egész sereg gondolkodó után, alig hiszem, hogy más feladatunk lenne, mint elolvasva ezek gondolatait, azokat új idők új szemlésehez megkorrigáltan kiegészíteni és elérkezni végre vajdó és kinló életünk értelméhez.

És ezek után lejegyzem néhány sorban azt a dalszöveget, amit már hetek óta hallok különböző klubokban esténként s amire ezer és ezer különböző régebbi élet szószokzik.

Szükségem tartom még megjegyezni, hogy amikor egyik ismerősömnek felháborodásomban felolvastam a szöveget, az is fejt csóválta, de percek múlva utánam sompolygott:

— Add ide, kérlek — mondotta —, azért leirom, tudod, kicsit tetszik...

A szöveg pedig 1935 jazz slágerének kulturdokumentuma, a következő:

Felmászott a nyúl a fára,
Jaj be szépen kukorékol,
Piros csizma van a lábán,
Nem süt a nap a szemébe.

★

Kinyitottam az ablakot,
Beröptült egy bivalycsorda,
Kalitkába zártam őket,
Jaj be szépen füttyöreszttek.

★

Szeged felől jön a hajó,
Ki van sírva a két szeme,
Turi csizma van a lábán,
Nem süt a nap a szemébe.

S ha még azt fűzöm hozzá, hogy a dal mindenkor a hangulat közvetítője, illetőleg a lélek szükségletének hű tolmácsa volt, akkor talán még csak azt szögezhetném le rémülten és kétségbeesetten, hogy nem hiszem, nem hiszem.

Mert ha ezek és ezek 1935-ben erre a szövegre szórakoznak az elborulás és a kapkodás elkallódottságában, akkor talán itt minden meg is állt. Akkor talán itt egy kicsit érthető és megmagyarázható ez a kapkodó világ, amely krízisbe bukik, állástalanságban kallódik, ahol egy ilyen szöveg írója nagy pénzeket keres, ahol egy ilyen szövegnek kiadója akad, kiadója azért, mert ez a szöveg kell és ez az üzenet. Akkor egy kicsit párhuzamosan ezzel a szöveggel az öngyilkosságra meztelenül a lélek, akkor valóban nem mozoghat logikusan és észszerűen az erő, ha az értelem akceptált és tisztázott fordulata az, hogy annak a nyulnak, amelyiknek piros csizma van a lábán, nem süt a nap a szemébe...

Gábor István

— KOLOZSVÁRI HIREK. Losonci József kolozsvári illetőségű CFR-munkás ma reggel lezuhant egy tolató mozdony tetejéről. Olyan szerencsétlenül esett, hogy koponyaalapi törést szenvedett. Haldokolva szállították a klinikára — A rendőrség letartóztatta Pascan Valeriu, Szilágyi Nicolae és Pop Vasilie fejerdi parasztokat, akik tegnap éjjel egy Külkajántó-utcai kocsmá előtt ittas állapotban fegyverrel lövöldöztek a járőrekre. Szerencsére a lövések egyike sem talált. A golyók a szemközti falba furódtak. — A kolozsvári törvényszék ma hozott ítéletében 2 évi elzárással sújtotta Lascu Joan brassói illetőségű kosárfonót, aki az elmúlt év szeptemberi kolozsvári autóversenyen 30 ezer lej értékben hatrendbeli lopást követett el. — A kolozsvári törvényszék Déval Károly széplaki jegyzőt, aki 1932-ben hivatalában önbetörést követett el és ilymódon 150 ezer lejt sikkasztott, 7 havi elzárásra ítélte.

— Akut és krónikus légzőszervi megbetegedések pompásan gyógyulnak a Svábhegyi Szanatórium csiramentes, napfényes, subalpin levegőjén Budapesten. Inhalatórium, Sole-kamara, modern belégző apparátusok.

ABLAK

Lavinákról olvasok a lapokban, hógörgegekről, amik az Óriás- és Érchegységben katonatiszteket meg sportladykat sodortak magukkal félelmetes útjukban a fehér halálba, a halálba, melyhez évezredek beidegződéssel a gyász fekete színét asszociáljuk. Csak Kinában és Japánban fehér a gyász, a temelési drapériák s az elmúlson siránkozó gyűlekezet ruházata. De most itt, körülvettünk is fehér a halál, mely a siezőket lepénnyé lapítja s fákka és árna bokrokkal egyetemben viszi, görgeti magával a dermedett völgybe. Kínézek az ablakon. Hull a hó. Szorgalmasan fedi be az utcát, a tetőket, a házak kőpárkányát s a szennyes, szürke, elhasznált világ felőre alatt fehérbe van öltözve, akárcsak valami pajákos, gyanús illatú cigányasszonyt bujtatót volna egy farsangi tréfálkozó padonatuji menyasszonyi ruhába. Hull a hó, melyet igyekező vidéki költők tollpihéhez vagy téjszínházhoz szoktak hasonlítani, mert csak az idillt látják a hóban, a puhaságot és tisztaságot. Új metaforákat kell már kitalálni, mióta tudjuk, látjuk, olvassuk, hogy a havas idill mögött család és irgalmatlan pusztulás rejlik ugráskészben. A finom pelyhek összeragadnak s a lejőn lavinává dagadnak, gyilkos tankokká lesznek, amik nem ismernek akadályt gyilkos rohamukban, győzelmi útjukban, melyen eltévedt, riadt felebarátainkat igázzák maguk alá. A hegyek háborút viselnek a világukba betolakodó emberiséggel. Kegyetlen és alamszi bosszút vesznek rajtuk, akik fogaskerekű pusztakkal és drótkötélpályákkal vették birtokba őket. Háborút viselnek velünk a hegyek. Hol a hadvezér, aki legyőzi őket, vagy legalább is hol a diplomata, aki megaláztatás nélküli békét kötne velük? (v. d.)

CSENDELET

Ahol a kirándulókat mindenfelé ilyen táblák figyelmeztetik a lavinaveszedelemre. Az idén ugyanis Spájecban a hógörgegek, minden elővigyázat ellenére is, számos szerencsétlenséget okoztak.

— NYOMORÁBAN MEGÖRÜLT. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Megrendítő eset történt a kolozsvári nyomorfronton. Bancur Florica 48 éves munkásszony egyedül élt Csermalom-utca 17 szám alatti lakásában. A szerencsétlen nő eddig még valahogy elterelődött alkalmi munkákból és könyöradományokból, de ugy látszik ezekből is kifogyott, mert napok óta nem tudott egy falat kenyérhez hozzájutni. Már az elmúlt éjszaka folyamán dühöngeni kezdett, de szomszédai rázarták az ajtót, azonban ma reggel egy óvatlan pillanatban kimászott az ablakon és nyári, vékony ruhában kezében keresztel rohant végig a Magyar-utca. Rendőrök hamarosan lefogták és ideggyógyintézetbe szállították a nyomorában megőrült asszonyt.

— Ötven kiló és egy méter magas egy hároméves angol gyermek. Londonból jelentik: Az angol orvosok szaklapok és a napilapok is egy órásgyermekek esetével foglalkoznak. Lowestoft városkában egy halász feleségének három évvel ezelőtti gyermeke született. A gyermek akkor még rendes súlyú és testalkatu volt: hét fontot nyomott és a testsúlya is rendes volt. Néhány hónappal születése után a gyermek már a szokottnál erősebben fejlődött és az utolsó hónapokban ez a fejlődés egyre jobban fokozódott. A hároméves gyermek most száz font (ötven kiló) súlyú és egy méter ma-

gas. A gyermekóriás végtagjai nem fejlődtek arányosan a törzzsel, úgyhogy a szerencsétlen gyermek nem tud sem állni, sem járni. Az orvosok eddig még nem tudták megfejteti a gyermek betegségének okát.

— HÁROMSZÉKMEGYEI HIREK. Tudósítónk jelenti: Az országsteret dühöngő náthával Sepsiszentgyörgyön is egyre veszedelmesebb méreteket ölt, úgyhogy jelenleg a város lakosságának több mint 50 százaléka beteg. Az egészségügyi hatóságok ismét két iskolában szüntették be a tanítást. — A háromszékme gyei Kisállattenyésztők Köre megkezdte ismeretterjesztő előadásai sorozatát. Első alkalommal Olasz Antal tartott igen értékes előadást a galambtenyésztésről, amit Diener Gyula elnök különböző galambfajták bemutatásával illusztrált is. — Az abnormalis hideg és havazás folytán egész Háromszék megyében úgy elszaporodtak a farkasok, hogy csordákba verődve már egész falvakat meg mernek támadni. Elmult éjszaka Sárfalva községet támadta meg egy farkascsorda és a község marha- és juhállományában nagy pusztítást végeztek. — A sepsiszentgyörgyi betegsegélyző ellen már évek óta rengeteg panasz hangzott el és az érdekeltek már nem egyszer tartottak tiltakozó gyűléseket és küldtek tiltakozó táviratokat a központhoz, kérve a lehetetlen állapotok megszüntetését. Ugy látszik a sok panasznak mégis lett valami fogatja, mert most értesítés érkezett, hogy rövidesen egy vezérinspektor érkezik le a sepsiszentgyörgyi betegsegélyző ügyének alapos kivizsgálására. A látogatás elé nagy reménykedéssel néznek.

— Az ötvennégy éves szépségkirálynő pere egy angol lap ellen. Newyorkból jelentik: A város egyik bálján szépségkirálynővé választották Mrs. Baser Edit színésznőt. Egy szemfüles riporter aztán kinyomozta, hogy a bálkirálynő ötvennégy éves és világgá kürtölte lapjában a szenzációt, sőt a hiteles születési okmányok fényképmásolatát is közölte. A színeszóna harmincezer dollár kártérítést követelve, beporította a lapot. Az amerikai bíró tízenöttezer dollár kártérítést megítélt a színésznőnek, azzal az indoklással, hogy az újságíró adatai kétségbevonhatatlannal helyesek voltak ugyan, de ez nem változtat azon, hogy közéletükkel szinte helyrehozhatatlan kárt okozott a feperesnek, akit elűtött attól, hogy élvezhesse bálj győzelme gyümölcseit...

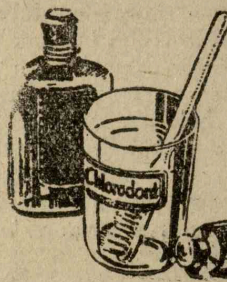
— Megnyerte örökségi perét egy kutya. Londoni jelentés szerint a lanchasteri bíróság furcsa örökségi ügyet tárgyalta a minap. A pörös felek sorában az altiszt úgy dalt, hogy a bírósághoz elvezetett egy jól megtermett buldogot. A buli komoly pózával, ahogy illik, megállt a bíró előtt s hegyezett füllel hallgatta az íratok ismétését, amelyekből kiderült, hogy a Nipp névre hallgató jószág gazdája, bizonyos nevű Mr. Massay, elhalálozván, az ebreheti 10 schilling életjáradékot hagyományozott. A bíróság zavarban volt, mert az angol jog szerint az örökösnek magának vagy legalább jogi képviselőnek dolga a bizonyítás. A Nipp-től pedig hiába kérdeztek volna akármint, mert legfeljebb farkát esővála és pillantott néhányat. A bíró már-már elvesztette türelmét, mikor a hallgatóság sorából felállt egy hölgy, Mrs. Mac Culley s nyomban adoptálta a kutyát. Ilyenformán törvényes képviselője volt már a bulinak, „aki” előtt a bíró nyomban ki is hirdette a végzést, jogerősen odaítélvén életfogytig a heti 10 schillingeket. A határozat után Nipp megszemlélte új gazdáját, buffantott egy barátságosat a bíró felé beleegyezően s emelt fejével elvonult.

(*) Az inyesmester ezer új receptje. Az inyesmester két esztendővel ezelőtt megjelent szakácskönyve öröndetes meglepetés volt minden magyar háziasszony számára. Nemcsak a receptek jósága, hanem a szerző izes magyar nyelve, élvezetes stílusa is elragadta a szakácskönyv olvasóit és mindennapos lapozóit. Ez a hatalmas szakácskönyvóriás páratlan elterjedésre tett szert. A gazdag könyvben külön említett érdemeinek a „Takarékos konyha”, az „Uzsonna-vacsora” az „Öt órai tea” és a „Hideg konyha” fejezetei, de fontos fejezet a „Diétások konyhája” is. Nagyon hasznos segítőtársa ez a könyv a magyar háziasszonyoknak, akik olyan hősi küzdelmet folytatnak a mostoha időekkel. A vaskos kötet egészvászonkötésben 90 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56-58 az udvarban.

— Vér-, bőr- és idegbajosok igitanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomor-bélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Az orvosi tudomány legjelesebb képviselői már régóta hangoztatják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve.

— A CSENDŐRSÉG VERÉSSSEL CSINÁLT BÜNST BELŐLE. Csikszederéről jelentik: Lopás kísérlet és magánlakásértés büntetével vádolva került a törvényszék elé Incze Béla 30 éves csikmenasági gazda. A vád szerint Incze János nevű unokabátyja lakására éjjel behatolt s csak azért nem vitt semmit sem magával, mert nagybátyja megzavarta. A most megtartott főtárgyalás során a vádlott azal védekezett, hogy a kérdéses időpontban nem is tartózkodott a községben. Fát vágott az erdőn. A csendőrök azonban, előtte eddig ismeretlen okokból, rá gyanakodtak. Letartóztatták és az őrsre vitték, ahol egy héten át veréssel vallatták, míg alá nem írta a beismerő jegyzőkönyvet. A vád tanui sem tudják a vádlott bűnösségét igazolni. Vallomásuk lényege az, hogy a kérdéses éjjel egy ismeretlen alakot láttak kiugrani Incze János háza ablakából. A törvényszék a másoltétet igazoló tanúk kihallgatását elrendelte s e célból a tárgyalást elnapolta. Így az újabb tárgyalás során derül véglegesen ki, hogy tényleg a csendőröktől csinált-e vádlottat Incze Béla csikmenasági gazdából?

— Miben különbözik a japán a kínaitól? A lipsei világgazdasági intézet igazgatója egy tanulmányában így különbözteti meg a japánokat a kínaitól: A japán harcias, a kínai pacifista. A japán a földön guggol, a kínai széken ül. A japán minden teketória nélkül megjelenik meztelen, a kínai sohasem mutatkozik meztelenül és a japánnal szemben sokat ad a jó ruhára. Az utóbbi években megrosszabodott a kínai kereskedelmi erkölcs, de még röviddel ezelőtt is a kínai kereskedő szavára ugyanugy lehetett adni, mint a közjegyző előtt megkötött szerződésre. Ezzel szemben a japán kereskedő nem ritkán megváltoztatja üzleti alapelveit, melyek más országoknál keserű tiltakozást eredményeznek.

Kellemetlen szájszag

visszatartóan hat. Csunya színű fogak a legszebb arcot is elcsúfítják. Mindkét szépséghibának elejét veheti, ha fogait a pompásan üdítő ízű Chlorodont fogpaszttal tisztítja. A fogak már rövid használat után gyönyörű elefántcsontszerű csillogást kapnak Chlorodont által, mely az érzékeny fogzománcot nem bántja, hanem kíméli. Chlorodont a legolcsóbb minőség-fogkrém. Tubusa Lej 10.

A do'gok Szatmáron nem olyan egyszerűek,

jó is volna, ha minden olyan simán menne. Más városokban például szüksége van a városi polgárnak egy születési bizonyítványnak. Mit tesz ilyenkor? Felmegy a városházára, az anyakönyvi hivatalnál bejelenti, hogy születési bizonyítvány másolatra van szüksége, vesz tizenegynégyezer lejért okmánybélyeg, átadja a hivatalnoknak és öt perc múlva a kezében van a szükséges bizonyítvány.

Igy van ez másutt.

Szatmáron azonban kisütötték, hogy ily tulságosan egyszerű, komplikációmentes és sima lefolyású az ügy.

Ilyen simán pedig nem megy a dolog. Elvégre az a szegény városi polgár érzi, hogy hivatal is van és hivatali szellem.

Szatmáron tehát az időközi bizottság kisütötte, hogy bármiféle iratot a városházáról a polgár csak úgy kaphat meg, ha hitelet érdemlő módon igazolja, hogy kifizette a városi adóját, a vízdíját, a csatornázási díját és — vigyázat, most jön a eláger — nem tartozik semmivel sem a városi kezelésben lévő villanyüzemnek.

Igaz, hogy a villamosmű kiméletlenül kapcsolja az áramot annál a polgárnál, aki minden hónapban esedékes pénzbezedésnél nem fizeti ki az áramdíjat, de a városi tanácsnak ez nem elég. Igazolja is a polgár, ha egyszer bizonyítványt akar. Elvégre miért van a polgár a világon, ha nem azért, hogy a különböző hatóságok megnehezítsék az életét és komplikáltabbá tegyék az olyan nevelésesen egyszerű dolgot is, mint a villamosmű igazolványának a megszerzését.

Aki nem fizetett — az nem is született. Itt az új jogi elv. Szatmáron találták ki, az időközi bizottságnál — dicséretessé az ő szent nevük.

Például előfordulhat, hogy valakinek elromlik a villanyóraja. Hirtelen megkerül az óra és elkezd sietni. Vele megtörténhetik, hiszen nem városi bizottsági tag. Elkezd sietni és duplán mutat. A fél tehát nem hajlandó kifizetni a duplán mutató óra alapján készített számlát és pereskedik a villamosművel. Elvégre a villamosmű kereskedelmi vállalkozás, még ha a városé is és mint ilyennek, lehetnek differenciái a fogyasztóval. De hiába perel, mert — per ide vagy oda — ha szüksége van valamilyen városi bizonyítványra, addig nem kaphatja meg, míg a villamosmű vitás követelését ki nem fizeti. Ezt nevezzük mi gyors igazságszolgáltatásnak.

És tegyük fel azt a szomorú esetet, hogy valakinek szegénységi bizonyítványra van szüksége. Ezzel a bizonyítványával tehát azt akarja igazolni, hogy nem fizetőképese és semmiféle vagyona nincs. A legújabb csodabogar-rendelet értelmében ezt a szegénységi bizonyítványt is csak akkor kaphatja meg, ha előbb kifizeti a vízdíját, a csatornázási díját és a villanyzárlatát kiegyenlíti. De ha a szegény embernek mindre pénze volna, akkor nem lenne szüksége a szegénységi bizonyítványra.

Az időközi bizottság ezzel a rendelettel be akarta bizonyítani, hogy leleményes és ügyes.

Legalább is, ami a polgárok bosszantását illeti.

Debreczeni István

Képzett, művelt vezére a szatmári református lelkésznek abból a fajtájából való, akiknél begyökereszt hit a szabadságvágy. A szatmári kultúra legteljesebb művelője Debreczeni István. Vezetője és feltámasztója a Kőlcsey-körnek, amely az ő vezetésével ismét visszanyerte vezető és irányító pozícióját a magyar kultúra terjesztésében. Ragyogó szónok. Egyenes, őszinte ember. Meg nem alkuvóan magyar, gerinces, töretlen hitű pap. Nagy és komoly értéke a határon élő magyaroknak. A szatmári arcképcsarnokba büszkén írjuk fel a nevét.

Holnap:

Lássuk Gyimesbükköt!

Pénzügyi tisztviselők, mint előfizetés-gyűjtő akvizitőrök

Burkolt lenyegetésekkel ezerlejes előfizetéseket szednek ki
a város szegényedett közönségéből

Egy ideig csend volt a hatósági segédlettel összegyűjtött előfizetések körül. Az elmúlt héten azonban — feledve a multat — ismét megkezdődött a hivatali rang tekintélyének segédletével indított „tarha”. Pénzügyi tisztviselők járták be a várost. Különös előszeretettel látogatták meg a kereskedőket, iparosokat, vállalatok igazgatóit, szóval mindazokat, akik hivatásuknál fogva kénytelenek respektálni a pénzügyi tisztviselőket. Egy pénzügyi szaklapra gyűjtenek a hivatalos közegek előfizetőket. Az előfizetési ár? Csekélység. Alig ezer lej. Egy évre. A lap tizenkétszer jelenik meg évente.

Ezer lej nagy pénz. Különösen ha tekintetbe vesszük, hogy hány ember fizeti le Szatmáron ezt az ezer lejt.

Azzal érvelnek a tisztviselők, hogy a pénzügyigazgató különösen nagy gondnal viseli azoknak az érdekeit, akik a lapra előfizetnek.

Hát ezt őszintén szólva, nem hisszük. Az a véleményünk, hogy tulbuzgó tisztviselők egyéni akciójáról van szó. Így akarnak érdemeket szerezni a pénzügyi szaklap szerkesztője előtt. Vagy talán jutalékot kapnak az előfizetési díjakból? Ilyesmit, ugyebár, lehetetlen elképzelni.

A tarha napokig folyt és igen busás eredményekkel kecsegtetett, amikor dr. Pogacsi János megyefőnök is tudomást szerzett róla. A megyefőnök felháborodással hallotta a sarcolás ellen érkező panaszokat és hírlapilag figyelmeztette nyilvánosságot, hogy rendőrkékre kell adni azokat a magukról megfedlekezett tisztviselőket, akik hivatalos presszióval gyakorolnak nyomást a közönségre.

Reméljük, hogy ez a lecke elég volt a pénzügyi tisztviselő uraknak és más uton próbálnak ezentul hivatali érdemeket szerezni.

Német szabad, cigány szabad, csak a szegény magyar sport- egylet nem szabad

Mostohagyermekként kezeli a város a magyar Szatmári Sport Egyletet

Az a bizonyos régi vice jut az ember eszébe a felírásról: Magyar szabad, német szabad, olasz szabad. Csak a szegény tót nem szabad.

Szatmár város tulajdonát képező Dácia szálló épületében van egy hatalmas bál terem, ahol a nagyszabású táncmulatásokat rendezik meg. Mint minden évben, úgy az idén is itt készülődött regattabálgát megrendezni Szatmár legrégibb sport egyesülete: a Sz. S. E. A sportegylet regatta-bálgát mindenkor eseményt jelentettek a szatmári farsangban. A magyar társadalom minden rétege az egyesület mellett tömörül és ezeknek a báloknak a jövedelméből fejlődött híressé a szatmári regatta sport, mert ez egyesületnek nem csak kiváló sportolói vannak, hanem olyan berendezése, csónakjai, csónakháza, hogy Erdélyben keresni kell a párját.

A Sz. S. E. vezetősége tehát kérvényt adott be a városhoz, hogy február 9-re adják ki a regatta-bál céljaira a nagytermet és tekintettel a sport érdekeire, teremként ne számítsanak fel, vagy ha

már felszámítanak, úgy az egész minimális legyen.

Ez a kérelem annál indokoltabb volt, mert a város mindenkinek, nőegyletnek, altszektnek, sőt még a cigányoknak is, díjmentesen, vagy egészen minimális fizetségért bocsátotta a Dácia nagytermét rendelkezésre.

Csak éppen a magyar sportegyesületnek nem.

Háromezerhatszáz lejt követel a város egyetlen bál éjszakáért a Szatmári Sport Egyesületől. Szegény egyesület, már elküldte a meghívókat, már beharangozta a bált, nem tehet egyebet, mint fizet. Csak egy kicsit csodálkozik az indokolatlan bánásmódon. Elvégre a szatmári sport fejlődése csak van olyan fontos, mint a cigány bál? Vagy nem?

Annyi bizonyos, hogy ha városi választások lesznek, a Sz. S. E. népes táboraiból a jelenlegi időközi bizottság tagjai nem sok szavazatra számíthatnak.

Talán éppen azért nem is írják ki a választásokat? ...

Ilyen mozgalmas farsang még nem volt Szatmáron

Talán soha sem volt ilyen mozgalmas farsangja Szatmárnak, mint az idén. Nincs olyan szombat, hogy négy-öt helyen ne szólna a muzsika, ne állna a tánc. Mintha az esztendő minden keserűségét akarnák elfelejteni ezen a tulvidám szatmári farsangon.

A rengeteg szatmári bál közül a legimpozánsabb az orvosok Rádium-bálgát volt, amely jelentős összeget jövedelmezett a megvásárlandó rádium beszerzési költségeire. A bálon feltűnést keltő ruhákat láthatott az avatatlan idegen. A legelégánsabb hölgyek névsorát itt adjuk: Pop Sándorné, dr. Barbul Ilés Károlyné, Rooz Samuné, dr. Saelca Jenőné (Máramarosziget), dr. Dumbroviceanu Sándorné, dr. Vasváry Sándorné, Moys Victoriné, dr. Steer Jánosné, dr. Bleyer Lászlóné (Halmi), Vágó Imréné, Markovics Andorné, Rooz Zoltánné, Guth Lajosné, Guth Lilly, Weisz Lászlóné, Fehér Istvánné, Stavrat Dumitru, dr. Calafariu Liviusné, Munteanu Jonelné, Sorescu Mirceané, Kaufmann Kálmánné, Hájtájer Gyuláné, Hájtájer Mancsi, Reiter Sándorné, Guttman Jenőné, Heimovits Mórné, Schwartz Andorné, Schwartz Zoltánné, ifj. Szűcs Kálmánné, Szabadkai Józsefné, Köves Lászlóné, Köves Miklósné, dr. Fáy Béláné, dr. Dobosi Endréné, Spireanu Viktoriné, Wohl Istvánné, Haupt Jenőné, Hirsch Sándorné, Hirsch Lilly, Schön Samuné, Berger Mártonné, Schwartz Bözsi (Kolozs-

vár), Printz Lilly, dr. Steiner Emilné, Jeremiás Ödönné, Freier Arminné, Kandel Kálmánné, Hollósi Jánosné, Cserghit Margit, Pop Viktorné, Trillap Ilonka, Rumpold Gabriella, dr. Benedek Józsefné, dr. Wilkovits Béláné, dr. Fekete Samuné, Fekete Kató, dr. Braun Béláné, Molnár Józsefné, Bretter Tiborné, dr. Benedek Pálné, Steiner Józsefné, dr. Jeremiás Gyuláné, Gáspár Edéné, Jeremiás Anna, dr. Magyar Erzsé, Balla Irén, dr. Guttman Béláné, Erdélyi Lászlóné, Kondor Gedeonné, Rothbart Jenőné, Friedlander Sándorné (N.-várad), Havas Emilné, dr. Mayer Mártonné, Lénárt Éva, Kiss Geróné és még számosan.

Nagyszerűen sikerült az Izraelita Nőegylet nagy álarcos bálja és a legjobb hangulathoz folyt le a Magyar Bál. Kilen kén a szezon legelegánsabb bálja: a Regatta-bál.

Egy szatmári polgár naplójegyzetei

Február 6. Három napig esett a hó. Az éjszaka fagyott. A törvényszék előtt olyan sikos a járda, hogy a járókelők minden percben a nyakukat kockáztatják a törvényszéknél amugy is könnyű elcsuszni. De nem kint az utcán. Ugy látszik, hogy a rabok tulságosan el vannak foglalva a favágással. Magánosoknak is a rabok vágják a fát. A favágók, akik még nem rabok, rövidesen lopni kényszerülnek, hogy nekik is legyen munkájuk. Addig is azonban felkeresték a fogházigazgatót, hogy ha már fát nem vághatnak, hajlandók a favágással elfoglalt rabok helyett a tör-

vényszék épülete előtt a havat jutányos áron eltakarítani.

Február 7. A városban újfajta társasjátékot játszanak. Találgatják, hogy kik azok az orvosok, akiket a Társadalombiztosító ellen tartott gyűlésen olyan szépen feldicsértek, hogy a jelenlevő Drágos Aurél liberális szenátor me is igérte, hogy az illető urak nem sokáig lesznek a Társadalombiztosító orvosai.

Február 8. Ugy hallatszik, hogy a megszüntetett Gránita című lapot újra életre akarják kelteni a régi vezetőjével együtt. Egyéb nem is hiányzott. Arról is szó van, hogy a lapot a város fogja szubvencionálni. Az is ritkán történik meg, hogy a polgárok keserves pénzéből finanszírozzanak egy olyan lapot, amely a polgárok egy jelentékeny részéről — magyarokról, zsidókról — állandóan a legszörnyűbb rágalmakat írja le.

Február 9. Végre kiadták a vármegyei székház építésének munkálatait. Ha ebben a tempóban folynak tovább az építkezések, reméljük, hogy 2935 februárjában végre készen is lesz a vármegyeháza. Vajjon akkor még mindig időközi bizottság fogja vezetni a város és a megye ügyeit?

Február 10. Ezen a héten nem nyílt új klub Szatmáron. Hogy lehetséges ez? Állítólag egyes kutatók felfedeztek egy olyan házat is, amelyikben még nincs klub. A szatmáriak ezt a hírt kacsának minősítik.

Amit a méteres hóbuckák sem tudtak eltakarni

Ötödik napja szakadatlanul hull a hó a szatmári utcákra. Mindent betemet a fehér, puha és hideg takaró. Mindent betemet. A girbe-görbe szatmári utcákat, a rossz kövezetet, a nyaktörő kátyukat és zökkenőket, amelyek, ha a hó elolvad, újra előtűnnek, rosszindulatubban, mint valaha.

Vannak azonban ebben a városban olyan dolgok is, amelyek t még a méteres hótömegek sem tudnak eltemetni. Itt van például annak a tízmillió városi kölcsönnek a dolga, amelyről immáron hivatalosan is megállapították azt, amit a B. L. évek óta hangoztat, hogy csunya machinációval „elkezeltek”. Állítólag a Jorga-rezim embereit felelősségre fogják ezért vonni. Mikor? Kétséges.

Nem tudják a hóbuckák eltemetni azt a sok szennyet, amely napvilágra kerül Pop Dárius tanfelügyelő szerkesztői működésével kapcsolatban úgy, hogy a bíróság előtt, saját munkatársai olvasásuk fejére szörnyű üzemelt.

Nem tudják elföldni a munkanélküliek panaszát, nyomorát és szenvedését. A munkanélkülieket, akik az idén nem kapnak semmiféle városi vagy állami segítyt.

Nem tudják eltemetni a németi utcák sötéttségét,

azt a rengeteg csavargót, akik végre lezorultak a korszoról és azóta a mellékutakban rohanják meg a gyanutlan járókelőket,

a városházi urak kényuralmát és elkeserítő rendelkezéseit, az ígéreket, amelyeket a községi választások kiírására tettek, a kártyaszendvedélyt, a pletykát, a névtelen levélírók gyalázatos hadát, az álszerkesztőket, mindazt a sok piszkot és szennyet, amely úgy elborítja a várost, mint a lepírás ember testét a kiütések.

Mennyi hónap kellene esni, hogy ezek mind eltűnjenek? Annyi hó talán nincs is a felhőkben, mint amennyi elég volna ahhoz, hogy Szatmárt valóban fehérre és tisztára mossa.

Szatmári sporthíradó

A szatmári korcsolyázók körében mozgalom indult meg, hogy Horosz Bélát, a B. L. kitűnő sportrovatvezetőjét és az „Erdélyi Gondozó” szerkesztőjét, Románia sokszoros műkorcsolyázó bajnokát, egy bemutatató vendég szereplésre megnyerjék.

A jégpályán a női műkorcsolyázóink közül még mindig Pekker Alizé az első. Az idén igen sokat fejlődött Kaufmanné Borgida Klári is.

A szőlők szorgalmasan járják a bányai hegyeket. Klein Zoltán, dr. Medgyesi István, dr. Benedek Tibor és dr. Rooz Gusztáv egyetlen turáról sem hiányoznak.

A vívók közül újra Tereh Géza van nagy formában.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az új temesvári iőzsde-épület és a kamara felajánlott kétmillió kölcsönének kulisszatitkai

Temesvár, február 13.

Annakidején közölte a B. L., hogy a temesvári árúborze vezetősége elhatározta egy önálló börze-palota építését, mivel a börze mai keretei között szűknek bizonyul és öt éves működési ideje alatt olyan arányu fejlődésről tett bizonyosságot, ami már egymagában is önálló helyiségbe, vagy önálló börze épületbe való áthelyezést tett szükségessé.

A temesvári árúborze vezetősége szerint elsősorban a gabona és lisztkereskedelem, valamint az export érzi a börze-helyiségek hiányát.

Olyan helyiségek hiányáról van ugyanis szó, amelyekben a külföldi mintára a termelők és fogyasztók tranzakcióikat lebonyolíthatják. Ugyanott természetesen egy árúvizsgáló laboratórium is szükséges volna, valamint a börze adminisztrációs helyiségeire.

A tervezet szerint, amely már a konkrét megvalósulás stádiumába érkezett, mindezek a helyiségek egy háromemeletes külföldi börze mintájára épült palotában találhatók volna helyet.

A börze-palota felépítésének gondolata egy kereskedelemügyi minisztériumban, mint pedig a temesvári városvezetőségnek nagy rokonszenvre talált. A minisztérium a maga részéről biztosította Jonasiu Titu képviselőt, a börze elnökét, hogy a börzepalota felépítését a maga részéről a legmesszebbmenően támogatja. Hasonlóképpen a város vezetősége is, amely már telket is ajándékozott a börzének Temesvár belvárosának legközpontibb részén, a Pallace Kávéház épületének háta mögött. Sőt még arról is szó esett a városnál, hogy a város a háromemeletes palotához szükséges téglát, mivel saját téglagyárral rendelkezik, szintén díjtalanul adja a börzének.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara, amelynek támogatásával és melynek helyiségeiben a börzeirodák el vannak helyezve, szintén támogatta a börze vezetőségének tervét és vezetősége határozatot hozott, hogy a kamara 3 és fél millió konstrukciós alapjából 2 milliót külön formájában a börze rendelkezésére bocsát, amely összeggel ez az építkezési költségeit fedezhette volna.

Időközben azonban az történt, hogy a kamara élén álló interimar bizottság, amelynek elnöke Ionescu I. és titkára Concutu Iancu, multóví december 10-iki gyűlésén megsemmisítette a vezetőség előbbi határozatát, amelyben a börzének a 2 millió lej kiállításba helyezte. Ez a határozat, amelynek háttere csak most derült ki, természetesen kellemetlen visszhangot váltott ki Temesvár kereskedelmi és gazdasági érdekköréből és az ügyvel kapcsolatban már leplezetlenül panamárról suttognak.

A kamara vezetősége ugyanis megfáradta az előbb említett 3 és fél millió konstrukciós alap eredetét, azt feloszlatta és más célokra használta fel, mint ami ennek a jelentős tételnek tulajdonképpen a rendeltetése lett volna.

A börze elnöke ettől függetlenül kijelentette, hogy a börzepalota felépítése nem akadhat fenn a kamara vezetőségének ilyen természetű jogtalan intézkedéseinek és módját fogja találni annak, hogy az építkezés beindításához előteremtse a szükséges 2 millió lejt, ami annyival is könnyebb, mivel a terv a minisztérium legerőteljesebb pártfogását bírja.

A temesvári Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségével kapcsolatban ez nem az egyetlen panasz, hisz az ott uralkodó állapotok miatt már hónapokkal ezelőtt kivált Prochaska Ede, a Prochaska malomkonzern feje és a napokban Baruch Izidor nagykereskedő, aki Manolescu-Strunga miniszterhez intézett táviratában kihangsúlyozta, hogy a kamarában folyó üzlelmek miatt nem azonosíthatja magát tovább annak vezetőségével, amelynek 50 esztendőn keresztül tagja volt. A kamara vezetősége ellen elégedetlenkedések és már nyíltan elhangzó súlyos vádák főleg a kamara titkára, Concutu Iancu ellen irányulnak. Baruch Izidor lemondásával kapcsolatban a Kereskedők Egyesületének temesvári tagozata a napokban már gyűlést is tart, sőt az ügyben már több vizsgálat is indult, úgyhogy a további szenzációkat ígérő fejlemények során valószínűleg szó kerül majd a 3 és fél millió konstrukciós alap feloszlásáról is. (—sz.)

Románia gazdasági élete a javulás útján van — állapítja meg a Banca Națională évi jelentése

Lassu javulás a mezőgazdasági termékek piacán — Az ipar konjunktúrája és a kivitel növekedése — A konverzió kedvező kihatásai a pénzpiacra és a hiteléletre — A bankok talpraállítása és a kamatláb olcsóbbítása — Emelkedett a lej aranyfedezete

Bukarest, február 13

A február 17-ikére összehívott közgyűlés alkalmából most hozta nyilvánosságra a Banca Națională 1934 évi működéséről szóló jelentését. A jegybank jelentése mindenkor közgazdasági esemény volt, de ma fokozott mértékben az, amikor az ország egész gazdasági élete a Banca Națională hatásköré alá van rendelve. Az általános világgazdasági válsághól kiindulva, a Banca Națională jelentése részletesen foglalkozik ennek a krízisnek romániai kihatásaival, majd külön fejezetekben foglalkozik a gazdasági élet különböző ágai helyzetével a krízisben és annak kitörése óta.

A mezőgazdasági válság utolsó hulláma

A román mezőgazdaság, — mondja a jelentés, — amely sokat szenvedett az agrártermékek áresése és a rövid lejáratu, magas kamatozású adósságok rendkívül súlyos terhei következtében, 1934-ben a javulás terére lépett. A mezőgazdák szánálása érdekében az állam agrárpolitikája két irányban összpontosul és pedig: biztosítani a mezőgazdák munkájának megfelelő értékesítési lehetőségét és könnyíteni a terheiken, amelyek a termésértékesítés annyira kedvezőtlen feltételei mellett meghaladták fizetőképességüket. A gabonatermesztés megjavítása érdekében az állam előbb kivitt prémiumokat létesített, majd külön szert a földművelés megakadályozására, illetve a bizonyos áron aluli piacra vitt gabona összevásárlására. Az adósságterhek csökkentésének kérdését pedig a konverziós törvény végleges megalkotásával és alkalmazásával rendezte az állam.

A kedvezőtlen időjárás miatt az 1934 évi gabonatermesztés jelentékenyen gyengébb volt az 1933 évinél és összesen 86,2 millió métermázsát tett ki az előtte való év 109,3 millió mázssával szemben. Minőségileg azonban lényegesen jobb volt, hogy a buzatermesztés deficitessé lesz, a kormány ideiglenesen betiltotta a buza kivitelét, de később, amikor biztosítottak látszott a belföldi ellátás és különben is leromlottak az exportlehetőségek, a tilalmat eltörlték. Miután a belföldi buzaárak magasabbak voltak a külföldiekénél, nem kellett tartani az

exporttól. Egyedül tengerit és árpát tudott Románia kivinni 1934-ben. Az év első 11 hónapjában az árpakivitel 321.000 tonna volt 787 millió lej értékben, az 1933-ban exportált 750.000 tonnával, illetve 887 millió lej értékkel szemben. Ugyanezen idő alatt kivitték 483.000 tonna tengerit 1018 millió lej értékben, szemben az 1933 évi 983.000 tonnával, amelynek értéke 1720 milliót tett ki.

1934 decemberéig a gabonárák Brailában emelkedő irányzatot mutatnak, amely megfelel az általános világgazdasági hangulatnak. A Banca Națională jelentése szerint ez biztató jelnek vehető a mezőgazdaság konszolidációjának kezdete szempontjából.

A gabonafélék általános árándexe 1934 novemberében 56,5 volt az 1933 novemberi 53-as indexszel szemben. A legjelentősebb árjavulást az árpa mutatja fel, amelynek az átlagára 1934 novemberében kilónként 2,86 lej volt a brailai piacon, szemben az 1933 évi 1,20 lejjel. A buza átlagára 3,23 lejről 4,24 lejre emelkedett, a zab ára 1,55 lejről 2,56 lejre, a rozs ára 2,34 lejről 3,07 lejre és a tengeri ára 1,80 lejről 1,91 lejre.

Az ipari fellendülés és annak árnyoldalai

kedvező alakulásában azzal, hogy a belföldi ipar helyettesíteni tudja a hasonló áruk importját. A kézműipar termelési indexe 1934 decemberében 140 volt, szemben az 1933 évi 115,2 és az 1922 évi 101,1 százalékos indexszel.

A bányáipar és különösen a petróleumipar, amely a román export alapja, ugyancsak megsemmisítette a világgazdasági krízis csökkenését, akárcsak a gabona. Habár a termelés állandóan növekedett, az árak jelentősen estek. A romániai petróleumtermelés az 1929 évi 4,8 millió tonnáról 1934-ben 7,3 millió tonnára növekedett, míg ugyanakkor a termelt petróleumcikk értéke 7,4 milliárd lejről 8,3 milliárd lejre esett.

Tavaly az első félévben a petróleumtermelés

lős visszaesést mutat 1933 első felével szemben, de a második félévben a petróleumipar nemcsak behozta ezt a visszaesést, de túl is haladta az 1933. évi mennyiséget.

és november végén a nyersolajtermelés 7,7 millió tonnát tett ki az 1933. novemberéig ki-termelt 7,1 millió tonnával szemben, míg a finomított petróleumtermékek mennyisége 3,8 millió tonnát tett ki az 1933. évi 3,5 millió tonnával szemben. Ezt a növekedést az tetten lehetné, hogy a petróleum egyre több külföldi piacra jutott el. A petróleumkivitel az 1929. évi 2,8 millió tonnáról 1933-ban 5,7 millió tonnára emelkedett és 1934. első 11 hónapjában is elérte az 5,7 millió tonnát, holott 1933. novemberéig a kivitel 600.000 tonnával volt kevesebb. Ezzel szemben az árak ugyancsak, mint belföldön állandó esésben voltak.

1934. végén javult a külkereskedelmi mérleg

Részletesen foglalkozik a jelentés Románia külkereskedelmének alakulásával. Az elmúlt év első 11 hónapjában az import 141.000 tonnával emelkedett, az export viszont 22.000 tonnával esett 1933-mal szemben, ugyanakkor értékben az import 10.626 millióról 11.848 millióra emelkedett, a kivitel értéke pedig 13.037 millióról 12.428 millióra ment vissza, a mikor 1929-ben a 7 millió tonnás kivitel értéke 29 milliárd lej volt és 1933-ban 8,7 millió tonna árúért 14 milliárd lejt kapott a román export. Ezek a számok mutatják legjobban az általános árléromás kihatását. Az elmúlt év első 11 hónapjában tehát Románia külkereskedelmi mérlegének egyenlege alig 586 millió az 1933. évi 2,412 millióval szemben és az 1932. évi 4.700 millióval szemben.

Az ideiglenes statisztikai adatok szerint 1934. decemberében javult a mérleg, amenny-

nyben az export értéke ezalatt az egyetlen hónap alatt 1,3 milliárd lejt tett ki, míg az importé csak 500 milliót.

Ezerint tehát 1934-ben Románia külkereskedelmi mérlege így alakult: export 13,5 milliárd lej, import 12,3 milliárd, egyenleg 1,2 milliárd lej. Az exportegyenlegnek az előző évekkel szembeni visszaesése erősen komplikálta a külfölddel szemben fennálló kötelezettségek áttételének problémáját.

Az export visszaesésének és az import növekedésének az okait vizsgálja ezután a jelentés. A kivitel visszafejlődését a petróleum és az állatállatok árának esésében, valamint a gabonakivitel csökkenésében látja a Banca Națională jelentése, míg az import növekedését a belföldi ipar fellendülése idézte elő és ezt a növekedését a Banca Națională természetesenke találja.

amely egész tevékenységének a tulajdonképpeni lényege volt. A konverzió alkalmazásának első évében elért eredmények alapján a Banca Națională feljogosítva tartja magát annak a megállapítására, hogy sikerült a helyes megoldást megtalálni és véglegesen megoldani a belföldi magánadósságok súlyos kérdését. Az első konverziós részletteljesítés kifejtésére 1934. november 15-ikén 244.953 adós közül akinek a Banca Naționalănál visszleszámlált váltói vannak, 171.876 adós jelentkezett, vagyis 70 százaléka, amelyből 135.646 mezőgazdasági kliens, 5646 városi adós és 84 más adós volt. December 31-ig a Banca Naționalăhoz 568 millió lej folyt be konverziós részletekből.

Tekintettel arra, hogy a november 15-ikén esedékes volt részletek összege csak 99 milliót tett ki, az 568 millió inkasszó azt jelenti, hogy sok adós a legtöbb engedménykedvért teljesen kifizette a törvény által le-szállított tartozását.

Ezt a tényt a Banca Națională rendkívül kedvező jelenségnek tartja és azt hiszi, hogy a konverziós adósságok likvidálása rövid időbány év alatt be is fejeződik, mert az adósok zöme fizetni akar és mielőbb meg szeretne szabadulni a múlt terheitől. És ami ugyancsak ed-dekes, a bankok megállapításai szerint főképp-pen a kisadósok igyekeztek teljesen lefizetni a tartozásukat, míg a részletteljesítések tulajdonképp a nagyobb adósságtól származnak.

A BANKÉLET SZANÁLÁSA ALDOZATOKKAL JÁR

A jelentés további része a banktörvényről és annak eredményeiről szól. A konverzió által érintett és még életképes bankok érdekében a

A konverzió és a hitelélet ébredése

Külön fejezetet szentel a Banca Națională jelentése a pénzpiac és a hitelviszonyok alakulásának. Az 1931. évi bankromlás és pénzügyi krízis után

1933-ban kezdtek mutatkozni a romániai pénzpiacra a javulás előjelei, amikor az el-rejtett tőkék kezdtek előbujni, beruházások és a bankokhoz való visszatérés formájában. A tezauszált tőkék lassu visszatérése, a Banca Națională kamatlábának leszállítása, más-felől pedig a bankoknál felgyülemelő tőkék gyümölcsözősége — miután a kihelyezések bizonytalansága miatt a pénzintézetek nem tudták új hiteleket folyósítani — 1933. végén

a kamatok jelentős esését idézte elő. De a pénzpiac enyhülése a 12 százalékos esett kamatláb ellenére sem tudott bekövetkezni, mielőtt az állam nem biztosítja egész sor törvénnyel a hitelek biztonságát és a tőkeforgalom normális működését.

Az első lépés efelé az adós és hitelező közötti zűrzavaros viszony rendezése volt az 1934. április 7-ikén kihirdetett konverziós törvény által. Ennek a rendkívül súlyos problémának a megoldása érdekében a Banca Națională meghozta a szükségesnek mutakozó legnagyobb áldozatokat, anélkül azonban, hogy ezzel gyengítette volna a valuta stabilizációját.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedül gyógyoszer intenzív, mig-
rén idegzabák, stb., ellen Csakis
eredet csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzéseve ellátott 2
kapszula 'ostya'
ban van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Banca Naționala újabb áldozatokat hozott a hitelét feltámasztása érdekében. Egyes pénzintézetektől a nála leszámított mezőgazdasági váltókat, amelyeket az évek során vissza kellett venniük, ismét átvette a jegybank, más intézeteknél pedig leszállította a visszafizetendő összeget a státusz megállapításakor kiszámított kvótáarány alá. Ugyancsak a bankok feltámasztása érdekében a Banca Naționala más könnyítéseket is tett fizetési terminu-

A devizagazdálkodás és aranyfedezet

A kamatok fokozatos leépítéséről szóló fejezet után a Banca Naționala jelentése a lejstabilizáció és devizátutalás kérdésével foglalkozik. A jelentés megállapítja, hogy a lej külföldi jegyzése 1934-ben megmaradt a törvényes paritáson. Ennek az árfolyamnak a fenntartásában nagy segítségére volt a Banca Naționalának a külföldi hitelezőkkel létrejött egyezmény, amely az évente fizetendő kamatok és törlesztések összegét 1212 millió lejre csökkentette. A fizetendő összegek mérséklése folytán a Banca Naționala által átutalt devizák 1934. évi 11 hónapjában 1936. millió lej értékűt képviseltek, amiből 961 millió az államadósság törlesztésére ment. Ezek a fizetések 1933-ban 9720 milliót tettek ki, amiből 2427 millió államadósságra ment. A magángazdaság részére a Banca Naționala 14.827 millió lej értékű devizát utalt ki 1934-ben az 1933. évi

sok, részletek, kamatok stb. terén. Ezzel szemben azokat a bankokat, amelyek nem életképesek, a Banca Naționala likvidálni akarja. A szövetkezeti hitel fenntartása érdekében a jegybank hozzájárult, hogy annak az évi 400 millió lejtől egy részét, amelyet az állam 10 éven át neki fog fizetni, a konverziós veszteségekért való kárpótlás címén a szövetkezetek kapják.

Külön kiemeli a jelentés, hogy a bukaresti 115 pénzintézet közül mindössze nyolc bank akad, amely nem vette igénybe a konverziós törvény kedvezményeit és nem hátrította át saját betétesei a konverziós veszteségek egy részét. További 28 bank megegyezett a hitelezőivel, míg körülbelül 85 bukaresti pénzintézet fel kell majd számolni.

Vidéken 824 bejegyzett bank közül csak 29 lesz képes eleget tenni teljesen a vállalt kötelezettségeinek, 153 bank kiegyezett a betéteseivel és hitelezőivel, 73 pénzintézet speciális bizottság döntését kérte ki fizetőképessége arányának megállapítására, 37 bank kényszerességet kért, míg a többi hitelintézetnek el kell tűnnie.

Általában a Romániában létező 939 pénzintézet közül körülbelül 400 maradt fenn, amelyek helyzetét a legfőbb banktanácsnak felül kell vizsgálnia.

9.142 millióval szemben.

Az aranytermelés fokozása következtében a jegybank aranyfedezete jelentősen emelkedett.

Az elmúlt évben a Banca Naționala 3447 kiló finomaranyat vásárolt, 383 millió lej értékben.

A belföldön levő arany 1934. végén 8643.5 kilót tett ki (szemben az 1933. évi 6673 kilóval), míg a külföldön elhelyezett aranyét 1641.7 kilót (szemben az 1933. évi 3222.4 kilóval, a melynek nagyobbik részét a Banca Naționala 1934. nyarán hazahozatta). Ilyenformán tehát a gazdasági viszonyok mostohasága ellenére a Banca Naționalának sikerült fejávitania aranytartalékait, ami lehetővé fogja tenni számára, hogy amikor a piac szükségletei kívánni fogják, kiterjessze a gazdasági élet részére szolgáló hitelfolyósítást.

Manoilescu-Strunga első sikere

A Steaua Română petróleum-társaság fizeti az első 400.000 fontot az angol áruhitelvezők javára

Ennek ellenében nem kéri számon tőle a be nem szolgáltatott 750 millió lejnyi devizát

Bukarest, február 13.

Egyik előző számunkban részletesen foglalkoztunk azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket Manoilescu-Strunga kereskedelmi miniszter folytatott Londonban az angol kormánnyal az angliai hitelezők befagytott romániai követeléseinek likvidálásáról. Mint ismeretes, ezek a tárgyalások — mint az angol jelentések közlik — Manoilescu-Strunga engedékenysége folytán sokkal hamarabb vezettek megegyezésre, mintsem a tárgyalások elején remélni lehetett. A szombaton aláírt egyezmény értelmében

Románia importőrjeinek angliai tartozásai 1934 november elsején kerekén 25 millió fontra rugtak.

Törlesztésükre a román kormány, amely a megegyezést még nem ratifikálta ugyan, de tudomásul vette, kötelezte magát, hogy február 22-ikéig 400.000 fontot fizet be a Bank of Englandnál nyitandó külön számla javára, amely kizárólag az angol hitelezők kielégítésére fog szolgálni. Ebből a pénzből a 20 fontnál kisebb követeléseket azonnal kifizetik, az ennél nagyobb követelésekre pedig 20 százalékos átkötést kapnak a hitelezők. A következő hónapok mindegyikében Románia április 15-től kezdődőleg havonta 60.000 fontot fog erre a számlára befizetni, illetve a befizetésre kerülő összeg állandóan az Angliába kivitt román áruk és az onnan importált angol áruk értéke közötti arány szerint fog változni. Ezenkívül a romániai importőröknek bizonyos feltételek mellett megengedik majd, hogy tartozásaikat kompenzációs árukivitel segítségével is csökkentsék.

Az angolokkal létrejött megegyezést itthon valamennyi gazdasági körben a legnagyobb megelégedéssel vették tudomásul. Mindamellett az első kérdés, amely mindenütt felbukkant a megegyezés hírére, az volt, hogy honnan vesz majd Románia 400 ezer fontot február 22-én?

Politikai körökben egyenesen fantázia-egyezménynek nevezik Manoilescu-Strunga megállapodását, mert nyílt titok, hogy sem az államnak, sem a Banca Naționalának nincs devizája és ezen semmiféle előzékenységgel, — amelyről Runciman angol kereskedelmi miniszter bocsát az alsóházban, — nem lehet változtatni. És így akármilyen szép ígéretet tett is Románia kereskedelmi minisztere, az komolytalan.

A legmegbízhatóbb forrásból eredő értesüléseink szerint azonban ezek a kritikák tévesek, mert a kormány megtalálta a módját annak, hogy a néhány nap múlva esedékesse váló első nagyszámú fizetést átutalja. Emlékeztetés még, hogy a külföldi államadósságok decemberi részletének átutalása előtt a Banca Naționala felszólította az exportra dolgozó különböző vállalatokat, igazolják, mennyi devizát kaptak a kivitt árukért és mit csináltak ezekkel a devizákkal. A megegyezett vizsgálat kiderítette, hogy többek között

a petróleumipar körülbelül egymillióárd lej összegű devizát nem szolgáltatott be a jegybankhoz.

Erre a Banca Naționala és a pénzügyminisztérium komoly fellépésre határozta el magát és sikerült is több nagy petróleumtársasággal kifizettetni a be nem szolgáltatott devizákat. Az egyetlen vállalat, amely körülbelül még 700 millió lej értékű devizát nem fizetett be, a Steaua Română volt. Ez a társaság kimutatta, hogy a kivitt petróleumtermékek elcserélték az üzem fenntartásához szükséges felszereléseket vett, adósságokat fizetett, osztalékokat utalt ki belőle, vagyis csupa olyan kiadásra fordította, amelyre más uton nem kaphatott volna devizát. Tekintettel arra, hogy ebből a kérdésből komoly konfliktus támadt a Banca Naționala és a Steaua Română között,

amelynek kellemetlen következményei is lehetnének, a vállalat vezetősége a

EGY NAPRA

A FUNDATIA CAROL-PALOTA AZ EGESZ ORSZAG ERDEKLODESENEK A KOZPONTJA LESZ EZ A NAP LESZ

A SZERENCSE NAPJA ES A REMENY NAPJA!

Február 15-ikén lesz az Állami Sorsjáték negyedik osztályának a nagy húzása.

Hat óra alatt 34.451 nyereményt fognak kihuzni 203.746.000 le i összegben.

UJITSA MEG A SORSJEGYÉT! VECYEN UJ SORSJEGYEKET!

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Ara	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit
Braşov	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Dacia
Cernăuţi	Banca Comercială Națională E-ca Oehlgiesser et Horowitz Alfred Noe	Tg.-Mureş	Union Ernest Révész
Cluj	Banca Iliescu	Timişoara	Banca Centrală Banca Timişoara Banca de Secont

londoni tárgyalásokkal kapcsolatban ajánlatot tett a kormánynak, hogy hajlandó február 22-ig rendelkezésére bocsátani az angol hitelezők javára esedékes 400.000 angol fontot, ha a Banca Naționala nem követeli többé azután a Steaua terhére írt többi devizát.

A kormány a Steaua ajánlatát elfogadta és ennek megfelelően a vállalat még a héten Londonban lefizeti a

400.000 fontot, amelynek hivatalos árfolyamértéke 192 millió 600.000 lej, piaci értéke pedig majdnem 250 millió lej. Ennek ellenében a Steaua Română nem köteles a még fennmaradó 500 millió lej értékű devizáról elszámolni. Az így elvben létrejött tranzakció lebonyolítására C. Osiceanu mérnök, a vállalat elnöke Londonba utazott.

— Primăria Municipiului Braşov —
Nr. 3179/1935.
Serv. Economic.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY

Az Alsóbüdös 14 szám alatti városi ház (volt bérő: Vasile Constantinescu) 3 évre való bérbeadása céljából f. é. március hó 6-án d. e. 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés lesz tartva lepecsételt, bélyegge ellátott ajánlatokkal a nyilvános számvitelről szóló törvény rendelkezése szerint. A közlelbi feltételek a városi gazdasági ügyosztályban megtekinthetők.

Braşov, la 6 Februarie 1935.

Comisia Interimară,

Preşedinte:

Secretar General:

C. Dumitrescu-Părvu m. p.

Dr. V. Voicu m. p.

— Primăria Municipiului Braşov —
No. 2942/1935.
Serv. Economic.

HIRDETÉNY

Az 1934/35 költségvetési év zárására való tekintettel a városi pénzügyi osztály jelentése alapján ezennel felhívjuk az összes szállítókat, akiknek követeléseik vannak a városi polgármesteri hivatal szemből, hogy számláikat és a szükséges igazoló okmányokat legkésőbb f. é. március hó 10-éig a polgármesteri hivatal megfelelő ügyosztályánál nyújtsák be, mert ezen időpont után semmiféle ügyirat utalványozás céljából nem vétetik át.

Braşov, la 4 Februarie 1935.

Comisia Interimară,

Preşedinte:

Secretar General:

C. Dumitrescu-Părvu m. p.

Dr. V. Voicu m. p.

(*) Ilyés Gyula: Oroszország. Uti jegyzetek. A költő most szeptemberben érkezett vissza két hónapos szovjetországi tanulmányutjáról. E könyvében a mai Oroszországról ad izgalmas, érdekes, naplószerű vallomást. Ilyés könyve nem agitáció, hanem a közvetlen tapasztalat objektív műve. A 240 oldalas és 32 oldal mű nyomásos képmelléklettel ellátott könyv ára füzve 96 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56-58 az udvarban.

Meg gondolkodtató nagy kérdésünkre: az összeomlott család fészkekből kikerült fiatalok életvergődésére ad feleletet

Erdélyi Ágnes:

KOVÁCSÉK

cimű regénye.

Ez a regény a B. L. és Népszerűség január havi ajándék-regénye, amely a közel napokban jelenik meg.

SPORT

Az asztalitenisz világbajnokságon

A magyar csapat veretlenül tör az elsőség felé

Barna kikapott Frimberg lettől és a szenzációs eredményt úgy hirdették ki, hogy az összes asztalnál leállították a játékot

London, február 13.

Hétfőn folytatták az asztali tenisz világbajnokságot. A csapatbajnokság során a magyar csapat két újabb győzelmet aratott:

Magyarország—Belgium 5:0.

Magyarország—Lettország 5:1.

Ennek a találkozóknak szenzációja, hogy az egyetlen veszített pont éppen Barna világbajnok veresége a lett Frimbergtől.

A rendezőség is olyan nagy jelentőséget tulajdonított a szenzációs vereségnek, hogy minden asztalnál leállították a játékot és az így támadt csendben hirdették ki az eredményt.

Az A-csoport egyéb eredményei:

Jugoszlávia—Lettország 5:1, Litvánia—Franciaország 5:4, Lettország—Belgium 5:0, Ausztria—Franciaország 5:3, Litvánia—Írország 5:0, Ausztria—Belgium 5:0.

A B-csoportban:

Svájc—Hollandia 5:0, Anglia—India

ROMANIA—LENGYELORSZÁG MÁRCIUS 20-ÁN lesz Lodzban vagy Varsóban. A mérkőzést végleg lekötötték.

Szatmári sportfejek

Álljon itt néhány sor Abrudán Zoltánról, erről a fiatal és rokonszenves sportemberről, Románia légsúlyú birkózó-bajnokáról. De nemcsak birkózik. Kitűnő futballista is, az Olimpia CFR hátvédje, nagyszerűen korcsolyázik, teniszez, igen fejlődésképes, tehetséges vívó, atléta, uszó. Nincs a sportnak egy olyan ága, melyben Abrudán ne volna kiváló. Amellett szerény és jómodu fiú. Igazán mindenki szereti.

*

Melchner Sándort, a SzSE kitűnő Somáját elszípkázták. Egy munkási sport-

5:3, Lengyelország—Wales 5:0, Svájc—Északírország 5:0, India—Wales 5:3, Lengyelország—Svájc 5:0, Wales—Hollandia 5:1, Csehszlovákia—Anglia 5:4.

A hölgyeknél:

Magyarország—USA 3:0.

Magyarország—Franciaország 3:2.

Egyéb hölgycsapat mérkőzés:

Franciaország—Írország 3:0, Németország—Wales 5:0, Csehszlovákia—Svájc 3:1, Hollandia—USA 3:0, Csehszlovákia—Írország 3:0, Svájc—Írország 3:0, Wales—Belgium 3:0, Franciaország—Hollandia 3:2.

Legújabb jelentések szerint a magyar csapat körében nagy az izgalom, mert egyik legjobb játékosa Szabados sulyos foggyökérgyulladásal lázasan fekszik. Orvosi beavatkozásra lesz szükség. A hangulat ennek ellenére bizakodó, mert eddig veretlen a csapat és a győzelmét biztosra veszik.

egyesület szerződtette edzőnek és sportigazgatónak. Nagy bankett keretében bucsuzott el Szatmártól. Egyébként a megható bucsuünnepély ellenére mindenki meg van győződve arról, hogy „Soma” nem bírja sokáig Szatmár nélkül és a nyárra újra visszajön.

Labdarugás

ANGLIA CSAK HOLLANDIAVAL JÁTSZIK EBBEN AZ ÉVBEN

— így határozott az angol szövetség, a mely úgy látja, hogy nem óhajtja ismét kellemetlen vereségeket szenvedni a kontinensen.

BUDAPEST

Hungária—Budai 7:0 (4:0).

Ferencváros—PTBSC 15:1 (7:1).

Vigogne fonómestert

keresünk, működési bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok a fizetési igény feltüntetésével

Regner & Weiss

textilgyár címre, ORADEA-ra küldendők.

Nemzeti—Phöbus 3:3 (2:0). Tréningmérkőzések.

BULGAKOFF — AZ IAR játékosa

Bulgakoff a Kinási volt kapusa, aki nagy sikerrel védett a brünni Zidenicében, a brassói repülőgyárban kapott állást, mint mérnök. Az IAR hatalmasan megerősödött vele.

ROTTERDAM

Loutten Town—Holland B. válogatott 3:1 (1:0). A másodosztályú angol proficsapat győzelme.

SVÁJCOT FELVESZIK a KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

küzdelmébe. Nem valószínű, hogy már az idén.

Sisport

A TATRAI SLALOMVERSENYBEN A BRASSÓI VERSENYZŐK

a következő helyen végeztek:

Kovács 15. — Klöckner 18. — Scheerer 19. — Lexen 22.

Összesen 44 versenyző indult. Ezt a versenyszámot is az osztrák Matt nyerte.

Svéd rekordot ugrott Sven Eriksson 73 méterrel a sollefteai sáncon. Az eddigi rekord 69.5 méter volt.

Sigmund Ruud győzött a chamanoixi összetett versenyen a norvég Cristiansten előtt. Ruud ugrásai 64 és 65 méter.

Birger Ruud — a rossz állapotban levő ugrószánc miatt csak 32.5, 33.5 és 35 méteres ugrásokkal győzött Budapesten az UTE jubiláris versenyén. Második Sörensen (32.5, 34, 34) 3. Andersen (33, 34.5, 34.5). A magyar szenior ugróbajnokságot Darabos MAC nyerte 30, 29.5 és 31 méteres ugrásokkal. Ifjúsági bajnok Demjén BBTE (23.5, 24.5, 24.5).

Al élíka

SPORTCSALÁSI

— ezt írja a bécsi „Sporttagblatt” a magyar Lovass és Matura multévi nagy fel-

A szerelem nem válhat végzetté, aki óvatos, használjon csak

tűnést keltett Budapest—Róma futásáról. Abból kiindulva, hogy az elért idő lehetetlenül jó, azzal vádolja meg a két futót, hogy utjuk nagy részét autón tették meg. Csak a nagyobb városok előtt szállottak le a gépkocsiról és úgy futottak be. Vajon mit szól ehhez a két távfutó?

Ökölvívás

STOCKHOLM

Svédország—Finnország 6:2. Nemzetközi ökölvívómérkőzés.

Szerkesztői üzenetek

Aroák. Kérését szíveskedjék eljuttatni a következő címekre: 1. Mária Valéria leányárvaház, Kolozsvár, Cal. Regele Carol—v. Honvéd-utca 60. — 2. Szociális Misszió központi irodája, Kolozsvár, Piața Unirii—v. Főter 14. sz.

—r. —s. Cikkét ebben a formában nem tudjuk használni. Elsősorban azért nem, mert benne a lírai hangulatkeltés teljesen elnyomta a lényegét. Már pedig a cikk hatását csak az emelné, ha pontosan megírjuk, kikkel és mikkel, milyen körülmények között történt az eset.

Régi cég:

ROMPALITAL

Piața Bibescu Vodă No. 130.
Telefon: 3—21—72.

GYÜMÖLCS- és ZÖLDSEGERESKEDEK

Elfogad bizományba bármilyen termeket a fentjelzett szakmában.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYÖRGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszó tartalmaz. Román Magyar rész 60. — II Magyar-Román rész 60. — a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150 — lej; díszes félbőr kötésben 240 — lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60 — lej

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

A tüdőbaj gyógytáza, megelőzése

Írta Dr. Müller Vilmos igazorvos, kit. tanácsos — Fontos könyv a tüdőbaj gyógyításáról. Ára 90 lej Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Azon szövegű hirdetés négyzetű feladásánál 25% engedmény. A hirdetések díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Féltábil kazánt gép nélkül circa 50 négyzetméter tüzfűtővel megvételre keresünk. Ajánlatok Forestiera Lomaș, Gălbăuș, jud. Mureș. 1606

Egy elsőrendű minősített szeméthyai tenyész-bika eladó. Érdeklődni Beldi uradalom, Budila (Bodola) 1592

Diót, dióbelet, mákot, mézet és labot árál Vincez János. Alta Julia 1314

Állást nyer

Kertészsegéd, önálló, komoly virágkertetben gyakorlatot, kerestetik. László kertész, Mercurea-Ciuc. 1602

Önálló megbízható cukrászsegéd, azonnal fölvetetik jó fizetés mellett. Levelek Josefa cukrászua, Sibiu, Piața Regele Ferdinand 3—5. 1607

Engros fűszerkereskedősegéd, ki italszakmában is dolgozott, azonnali belépésre alkalmazást nyer. „Szorgalmas 1502” jellegre a kiadóba.

Kelmefestő-segedet, fonalfestésben perfectet felvesz Véghe festőgyár, Oradea. 1624

Állást keres

— Apólo, kórházi gyakorlattal ajánlkozik házhoz, vagy orvoshoz, szerény díjazás mellett. Felv. ágos tás dr. Tamásnál Sánzieni, Treiscaune. 1623

Bukareszt

Finom ezüstárak, tálcák, kosarak, szervizek, stb. legolcsóbban szerezhetők be Feledy ezüstárak-üzemében. Rendelésre is dolgozunk, hozott anyagból is. Str. Carol 14. Emelet. 20246-b

Veszek aranyat, ezüstöt, régi ékszereket, briliánsokat, törött fogakat legmagasabb áron. Ceasornicaria Belvedere 8. (Prefektura mögött.) 20251-b

Dr. Botvinik berlini specia lista bór. és nemibajokban. Rendel: 12—2, 5—8-ig Vasárnap 9—10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol) Telefon: 3/34—11. 20142-b

Elsőrendű női ruhák női és férfi fehérneműek varrását olcsón vállalom. Str. Ecoului 31 subzol (Ant'm.) 20259-b

Dr. Bihary rendel bór., vérnemibetegeknek 10—1-ig és 2—8-ig. Diathermia. Kékfény. B-dul Bătianu 9. Scara B. Telefon: 419/89.

Bukarestben tartózkodó 16-18 éves magas erdélyi izraelita urileány ismeretséget keresi közös szórakozás céljából 23 éves erdélyi fiatalember. Mozit, színházat, táncot kedvelő urileányok, lehetőleg fényképpel írjanak „Vasárnap” szórakozás” jellegre a bukaresti kiadóba. (Calea Moșilor 59.) Diszkréció biztosítva.

Pénzt folyósítunk azonnal tárm"ven összegben mindenre: ékszerekre és egyéb értéktárgyra. Legmagasabb áron vásárolunk aranyat és mindenemű használt ékszert. „Lombard” Sf. Jonich 11.

Brassótól Váradig

Orsovától Szilétig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseken közli

Méhészet

Gyakorlati tanácsadó méhészek számára írta Ignác Sándor. 122 szövegrajzzal ára 132 lej, utánvétellel 152 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában.

Az ideges gyermek

IRTA: DR. KORWIN WEXBERG FORDITOTTA: TAKACS MARIA

Az idegesség megelőzésének és gyógyításának vezérfonala, szülők és nevelők részére. A nevelés új módszerei. Postaköltség 20.— Lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu utca 56—58, az udvarban.

ÁRA 75.— LEI

A szív legmélyebb titkaimával tudatuk, úgy a magunk, valamint az összes rokonok nevében, hogy a szeretett jó anya, nagyanja, testvér, anyós, sógora, szögy és rokon

özv. Imecs Andrásné

szül. Molnár Mária

folgó hó 10 én éjél 12 órakor, életének 61-ik és özvegységének 12 ik évében rövid szögy szenvedés után az Urban csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait folgó hó 13 án, szerdán delutan 3 órakor fogjuk a Vasut utca 25 szám alatti quaszaházból a bolonyai római katolikus temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni.

Lelektitve az az engesztelő szertmiskadozat folgó hó 14 én csüörök reggel 1/2 órakor fog a róm. katolikus plébánia templomban az egek Urának bemutatni.

Nyugalma leg, en csendes, emléke áldott!

Brassó. 1935 február hó 12-én

A gyászoló család.